МАМЛАКАТГА КЎПРОҚ ПАХТА БЕРАЙЛИК

Пахта — халқ бойлиги. Пахта етиштиришни кўпайтириш совет кишиларининг моддий фаровонлигини оширишга ёрдам беради. Шунинг учун ҳам Ўрта Осиё ва Закавказье пахтакорлари пахта етиштиришни мамлакатимизнинг қардош халқлари олдида ўзларининг энг биринчи интернационал бурчлари деб ҳисоблайдилар.

Ўзбекистон колхозлари ва совхозлари пахта учун умумхалқ курашида етакчи роль ўйнамоқдалар. Бу республика Совет Иттифоқининг асосий пахта базаси бўлиб келди ва шундай бўлиб қолмоқда. Бу йил Ўзбекистон меҳнаткашлари мамлакатга 3 миллион 566 минг тонна пахта бериш мажбуриятини олдилар. Бу фахрли мажбуриятни муваффақиятли бажармоқ учун жуда катта иш қилиш керак. Пахта далаларининг меҳнаткашлари ўз олдиларида турган вазифаларни чуқур тушуниб ишламоқдалар. «Оқ олтин», — дейди Ўзбекистон деҳқонлари,— бизнинг жуда катта бойлигимиз, шон-шуҳратимиз ва ифтихоримиздир. Пахта олтиндан ҳам қиммат. Пахта—бизнинг ор-номусимиз, қолбимизнинг бурчи. Пахта коммунистик мўл-кўлчиликнинг умумий дастурхонига биз қўшадиган асосий ҳиссадир».

Бу йил ёзда республика пахтакорларига катта қийинчиликларни енгишга тўғри келди. Қаттиқ селлар ёғиб ва қора совуқлар бўлиб, бутун-бутун районларда меҳнаткашларнинг бажараётган ишларини кўпинча зое кетказди. Лекин Ўзбекистон қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари халқ олдидаги, бутун мамлакат олдидаги ўз масъулиятларини юксак даражада англаб, қийинчиликларни енгдилар. Табиатнинг стихияли кучлари деҳқонларнинг юксак уюшқоқлиги ва жўшқин ғайрати олдида таслим бўлди. Колхоз, совхозлар сел ва совуқ уриб кетган ерларга чигитни ўз вақтида қайтадан экиб олишга ва ғўзанинг яхши ривожланишини таъминлашга муваффақ бўлдилар.

Ҳозир пахтачиликда энг масъулиятли давр бошланди. Август шундай бир ойки, бу ойда нимжон ғўзани ҳам бақувват қилиб ўстириш, яхши ҳосил етиштириш мумкин. Лекин экинларни парвариш қилиш барвақт тўхтатилиб қўйилса, эришилган натижаларни ҳам бой бериш мумкин.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг республикадаги барча меҳнаткашларга Мурожаатида шу нарса мутлақо тўғри уқтириб ўтилдики, июль ойи каби август ойи ҳам мўл ҳосил тўплашда зарбдор ой бўлиши лозим. Раҳбарлари ғўза парваришини ҳосил етилгунча моҳирлик билан ташкил қилаётган хўжаликларгина Ватан олдидаги ўз бурчларини бажарадилар. Сарфланган меҳнат юз ҳисса бўлиб қайтади. Буни пахтачилик илғорларининг кўп йиллик тажрибаси кўрсатиб турибди. Буни илм-фан исбот қилган.

Мамлакатимиз пахтакорларининг шонли традицияси бор. Ҳар йили улар дала ишлари қизиб кетган вақтда ўзаро текшириш ўтказадилар. Экинларнинг ҳолатини умумхалқ кўригидан ўтказадилар, камчиликларни йўқотиш тўғрисида бирбирларига дўстона маслаҳатлар берадилар. Бу йил Тожикистон, Туркманистон, Озарбайжон, Қирғизистон, Жанубий Қозоғистон пахтакорлари Ўзбекистон далаларида бўлишди. Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам Тожикистонга, Туркманистонга ва бошқа республикаларга бориб, уларнинг пахта далаларини кўздан кечиришди. Уларнинг яхши маслаҳатларини унитиш ярамайди. Ўзаро текшириш бригадаларининг танқидий мулоҳазаларини ҳисобга олиш ва дала ишларини ташкил этишдаги камчиликларни тез йўқотмоқ учун ҳамма чораларни кўрмоқ керак.

Суғоришни тўғри ташкил этиш ҳозир энг муҳим вазифадир. Ғўзанинг чанқаб қолишига йўл қўйиш ярамайди, чунки чанқаб қолган ғўза шона ва гулларини тўкиб юборади. Ғўзани ошиқча суғориш ҳам ярамайди, чунки заҳкаш бўлиб қолган ерда кўсакларнинг етилиши кечикиб кетади. Ҳозирги вақтда ҳосилнинг тақдири сувчи билан механизаторнинг қўлида. Шу масъулиятли даврда ғўзаларни суғориш ишига энг тажрибали пахтакорларни тортиш, кечаю-кундуз тинимсиз ишлашни ташкил этиш, суғориш вақтида сувдан фойдаланишни қаттиқ контроль қилиб туриш керак.

Лекин ҳосил фақат сувгагина боғлиқ эмас, ҳозирги вақтда далаларда нимжон ва паст ғўзалар бўлишига йўл қўймаслик керак. Ҳамма жойда ғўзани маҳаллий ўғитлар билан озиқлантиришни ташкил этиш зарур. Ўзбекистонда «Ерга қарасанг боғ бўлади, қарамасанг юрагингга доғ бўлади» деган гап бор. Ҳар бир гектардаги ғўзаларда кўсакларнинг мўл бўлиши учун ҳамма чораларни кўриш керак. Ғўзани культивация қилишни давом эттириш ҳам муҳим вазифадир. Тупроқнинг қотиб қолишига, айниқса қатор ораларида бегона ўтлар пайдо бўлишига йўл қўйиш ярамайди.

Шу кунларда Ўзбекистонда минглаб деҳқонлар далаларда фидокорона меҳнат қилмоқда. Улар пахтадан мўл ҳосил берамиз деб, ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини муваффақиятли бажармоқ учун ҳамма чораларни кўрмоқдалар. Ўрта Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармасидаги Охунбобоев номли колхознинг аъзолари аъло даражада ишламоқдалар. Бу колхознинг далалари бегона ўтлардан тозаланган, ғўзалар яхши ўсаяпти. Ҳар туп ғўзада кўсаклар кундан-кунга кўпаймоқда.

Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармасининг колхозларида экинларни парвариш қилиш намунали ташкил этилган. Маълумки, бу районнинг меҳнаткашлари мамлакатда биринчи бўлиб Усть-Лабинск ғаллакорларининг ватанпарварлик ташаббусига қўшилдилар, бу йил Ватанга 73 минг тонна пахта етиштириб бериш, пахта ҳосилдорлигини гектар бошига ўрта ҳисобда 27,1 центнерга етказиш тўғрисида ўз зиммаларига юксак социалистик мажбурият олдилар. Ҳозир ҳамма колхоз ва совхозларда, ҳар бир бригадада дала меҳнаткашлари пахтадан мўл ҳосил олиш учун мусобақани кенг авж олдириб юбордилар.

Тожикистонда кўп колхозлар ғўзаларни зўр бериб парвариш қилмоқдалар. Бироқ бир қанча ишлаб чиқариш бошқармаларида ғўзаларнинг аҳволи жиддий ташвиш туғдирмоқда. Колхозобод ишлаб чиқариш бошқармасининг бир қанча колхозларида экинларни парвариш қилиш айниқса қониқарсиз олиб борилмоқда. Бу бошқармада энг катта бўлган Ленин номли колхоз пахтанинг ҳосилдорлигини гектар бошига ўтган йилдагига нисбатан 6 центнер кўпайтириш ва давлатга 5 минг 800 тонна ингичка толали пахта сотиш мажбуриятини олди. Бироқ бу мажбуриятнинг бажарилиши хавф остида турибди. Далаларда қизғин меҳнат қилинаётганлиги сезилмайди. Тракторларнинг ярмидан кўпи бекор турибди. Бегона ўтлар ва зараркунандалар ҳосилнинг анча қисмини нобуд қилмоқда, лекин бунга қарши кураш ташкил этилмаган. Туркманистоннинг Денов ишлаб чиқариш бошқармасидаги кўп колхозларда агротехника қоидалари қўпол равишда бузилганлиги аниқланди. Мана шу камчиликларнинг ҳаммасини дарҳол йўқотиш керак.

Мамлакатимиз пахтакорлари бу йил пахта ҳосилини йиғиб-териб олишда жуда катта ҳажмдаги ишларни бажаришлари лозим бўлади. Пахта терими — пахтачиликда меҳнатни энг кўп талаб қиладиган иш. Колхозлар, совхозлар, ишлаб чиқариш бошқармаларининг раҳбарлари пахта теришга алоқадор бўлган нарсаларнинг ҳаммасини: техникани, транспортни, сушилкаларни, йўлларни, пахта тозалаш заводларини, қабул пунктларини жанговар ишга тахт қилиб қўйишлари мутлақо шарт.

Пахта териш машиналари ҳосилни йиғиб-териб олишда катта роль ўйнаши лозим. Далаларни пахта териш машиналарн яхши ишлайдиган қилиб тайёрлаб қўйиш ҳал қилувчи шарт эканлиги тажрибадан маълум. Пахтаси машинада териладиган далаларни ҳозирдан бошлаб ажратиб қўйиш керак. Механизаторлар ва ремонт ишчилари ўзларининг бутун кучларини терим машиналарини, кўрак чувиш машиналарини тезроқ тайёрлаб қўйишга қаратишлари лозим. Шундай қилиш керакки, ҳар бир терим машинаси икки сменада ишлайдиган бўлсин, ҳар бир терим агрегати пахта теришнинг мавсум нормаларини бажарадиган бўлсин.

Бутун мамлакат совет пахтакорларининг ишини кузатиб турибди. Мамлакатга мумкин қадар кўпроқ пахта бериш тўғрисида Ватан олдидаги ўзининг ватанпарварлик бурчини бажариш пахта далалари меҳнаткашларининг шарафли ишидир!

(«Сельская жизнь» газетасининг 1963 йил 11 августдаги бош мақоласи).

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТЛАРИ
ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ
ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 159 (2450). | 14 август, чоршанба, 1963 йил. | Баҳоси 2 тийин.

АЛМАШИНАДИГАН САҲИФАЛАР

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» газетаси алмашиниб турадиган махсус саҳифаларининг навбатдаги сони чиқди. Газетанинг бугунги чоршанба сонининг иккинчи бети икки нусхада босилди.

САНОАТ ХОДИМЛАРИГА мўлжалланган саҳифада «Мажбурият олдингми, уни бажар» умумий сарлавҳаси остида Л. Насибуллиннинг «Пўлат эритувчилар», Тошкент кабель заводи партия комитетининг секретари М. Селиверстованинг «Маслаҳатчи ва кўмакдошларимиз» ҳамда мухбиримиз Т. Мирҳодиевнинг «Музлатилган» қурилиш» сарлавҳали материалларини ва бошқа хабарларни ўқиш мумкин.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК САҲИФАСИДА «Доимо омма орасида бўлайлик» умумий сарлавҳаси билан З. Исроиловнинг «Сиёсий ташкилотчи—актив тарбиячи», Ўрта Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармаси партия комитети секретарининг ўринбосари Т. Жамолхўжаевнинг «Жона-жон ишимиз» ва А. Раҳимбердиевнинг «Сафарбарликка ундайди» сарлавҳали материаллари босилган.

1. Бўка ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Гулистон» колхози 13 та янги «ХВС-1,2» терим агрегати сотиб олди. Суратда: (чапдан) механик-ҳайдовчи А. Қодиров ва механизация бўйича раис ўринбосари Т. Турсунов ўртоқлар янги «зангори кема»ларни кўздан кечираётирлар. 2. Калинин ишлаб чиқариш бошқармасидаги Киров номли колхознинг 3-бригадаси пахтакорлари мавсумда 80 гектар ернинг ҳар гектаридан 40 центнердан «оқ олтин» етиштириш учун курашмоқдалар. Суратда: (ўнгдан) бригадир Тўрабек Чўпонов ва сувчи Ғани Нуъмоновлар бригада ғўзаларини кўздан кечираётирлар.

С. Икромов, Б. Гадойбоев ва А. Абалян фотолари.

ПАРТИЯ ПРОПАГАНДАСИ МАСАЛАЛАРИНИ ХОЗИРГИ ВАЗИФАЛАР ДАРАЖАСИГА КЎТАРАЙЛИК

Идеология ходимларининг Бутуниттифоқ кенгаши

7—10 августда Москвада идеология ходимларининг Бутуниттифоқ кенгаши бўлди. Бу кенгашни партия Марказий Комитети уюштирди. Кенгашда иттифоқчи республикалар компартиялари, КПСС ўлка ва область комитетлари идеология бўлимлари мудирларининг ўринбосарлари, лекторлар группаларининг раҳбарлари, шунингдек шаҳар партия комитетларининг идеология масалалари билан шуғулланувчи баъзи секретарлари, ишлаб чиқариш бошқармалари партия комитетлари секретарларининг ўринбосарлари, партия ташкилотларининг секретарлари, сиёсий мариф уйларининг мудирлари, марксизм-ленинизм университетларининг директорлари, пропагандистлар, марказий муассасаларнинг ходимлари қатнашдилар.

Кенгашда КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг якунлари ва янги ўқув йилида сиёсий маорифнинг вазифалари муҳокама қилинди.

КПСС Марказий Комитетининг секретари Л. Ф. Ильичев кенгашни кириш сўзи билан очди.

КПСС Марказий Комитети идеология бўлим мудирининг ўринбосари И. И. Удальцов кенгашнинг вазифалари тўғрисида ахборот берди. Фикр олишувда Москва шаҳар партия комитети пропаганда ва агитация бўлимининг мудири Н. Ф. Иванькович, КПСС Ленинград шаҳар комитети идеология бўлимининг мудири Ю. П. Смирнов, Украина Компартияси Марказий Комитети идеология бўлими мудирининг ўринбосари Л. Д. Алексеев, Белоруссия Компартияси Марказий Комитети идеология бўлими мудирининг ўринбосари С. М. Пуцелев, Тожикистон Компартияси Марказий Комитети идеология бўлими мудирининг ўринбосари Р. Дадабоев, Қозоғистон Компартияси Марказий Комитети идеология бўлими мудирининг ўринбосари Ф. П. Михайлов, Волгоград сиёсий маориф уйининг мудири Н. Р. Прокофьева, ВЛКСМ Марказий Комитети пропаганда ва агитация бўлимининг мудири Ю. Н. Верченко, Краснодар ўлкаси, Усть-Лабинск колхоз-совхоз ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Кубань» колхози партия комитетининг секретари П. Т. Чубаров, КПСС Мари область комитети идеология бўлимининг мудири А. Ф. Немцев, Москва областидаги «Белая дача» совхозининг пропагандисти Н. В. Поправко, Пенза областидаги Белинский номли халқ маданият университетининг ректори П. Ф. Максяшев ва бошқалар бўлиб жами 32 киши қатнашди.

Кенгаш қатнашчилари партия сиёсий маориф ишларига ҳамиша катта эътибор бериб келинаётганлигини таъкидладилар. Ҳозирги вақтда мамлакатимизда 23 миллион киши сиёсий маориф системасида партия тарихини, философияни, саноат, қишлоқ хўжалиги конкрет экономикасини ва бошқа масалаларни уюшқоқлик билан ўрганмоқда.

Партия сиёсий пропагандани илмий дунёқараш ва коммунистик ахлоқни ишлаб чиқишнинг энг муҳим воситаси деб ҳисоблайди. Ўз ғоясига чексиз ишонч—совет кишилари ижодий ғайратининг битмас-туганмас манбаидир. Ҳозирги вақтда коммунистик дунёқарашни, марксизм-ленинизм асосларини эгаллаш барча меҳнаткашларнинг ҳаётий талаби бўлиб қолди.

Сўзга чиққан ўртоқлар янги ўқув йилида сиёсий маориф ишларини КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг талабларига мувофиқ қандай қилиб яхшироқ уюштириш кераклиги ҳақида гапирдилар, сиёсий маорифнинг мазмуни ва формаларини янада такомиллашга қаратилган таклифларни киритдилар, пропаганда ишлари тажрибасини ўртоқлашдилар, сиёсий маориф ишларида матбуот, радио, телевидение, кинонинг бой имкониятларидан кенг фойдаланиш зарурлигини таъкидладилар. Сиёсий маориф системасида ҳаётнинг ўзи тақозо этган кўп янгиликлар вужудга келганлиги қайд қилиб ўтилди. Экономика масалалари чуқур ўрганила бошланди. Бу эса, сиёсий ўқувни ишлаб чиқаришнинг конкрет вазифаларини ҳал этишга яқинлаштириш имконини берди.

Сиёсий маорифнинг мавжуд системаси меҳнаткашларнинг ғоявий-сиёсий савиясини ошириш, уларни коммунистик руҳда тарбиялаш вазифаларига асосан мувофиқ эканлиги кўрсатиб ўтилди. Шу билан бирга кенгаш қатнашчилари ўқишни уюштиришда жиддий камчиликлар ҳам борлигини кўрсатдилар. Формализм, пропаганданинг турмушдан ажралиб қолиши кўп партия ташкилотларининг марксча-ленинча таълимнинг таъсирчанлигини оширишларига ҳалақит бераётган асосий ғовдир. Сиёсий таълимда мустақил ўқиб билимни ошириш методига ҳали ҳам етарли баҳо берилмаётир. Бу эса, сиёсий таълимнинг таъсирчанлигини пасайтиради, коммунистларнинг ва партиясизларнинг ғоявий савиясини ўстиришга жиддий зарар етказади.

Партия ташкилотлари янги ўқув йилида марксча-ленинча назарияни, партия XXII съезди, КПСС Марказий Комитетининг ноябрь ва июнь Пленумлари томонидан қўйилган энг муҳим назарий проблемаларни ва амалий вазифаларни чуқур ўрганишни ҳамда ҳозирги замоннинг актуал проблемаларини ўрганишни таъминлашлари лозим.

Кенгашда таъкидлаб ўтилганидек, коммунистларда ва партиясиз ўртоқларда марксча-ленинча таълимотни чуқурроқ ўрганишга қизиқишни кучайтиришга, таълимнинг формаларини танлаш вақтида ихтиёрийлик принципига қаттиқ риоя қилишга алоҳида эътибор бериш лозим. Асосий эътибор назарияни мустақил ўрганишга қаратилиши керак. Барча ишчилар, колхозчиларнинг ва, аввало, раҳбар кадрларнинг иқтисодий назарияни доим ва чуқур ўрганишлари, сиёсий пропаганда ва ишлаб чиқариш пропагандасининг барча оммавий формаларини янада ривожлантириш зарур эканлиги кўрсатилди.

КПСС Марказий Комитети идеология бўлими мудирининг биринчи ўринбосари В. И. Снастин кенгаш ишларининг якунларини тўплади.

Кенгаш қатнашчилари учун бир қанча доклад ва лекциялар ўқилди. КПСС Марказий Комитети бўлим мудирининг ўринбосари В. Г. Корионов, КПСС Марказий Комитетининг кичик бўлим мудири В. В. Кортунов, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Ижтимоий фанлар академиясининг ректори Ю. П. Францев, СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари В. А. Зорин доклад ва лекция ўқидилар.

Кенгашда КПСС Марказий Комитетининг секретари Ю. В. Андропов нутқ сўзлади. (ТАСС).

ГЛЕЗОСГА ОЛИЙ МУКОФОТ

МОСКВА, 12 август. (ТАСС). Бугун Катта Кремль саройида СССР Олий Советининг мажлислар залида Грециянинг жамоат арбоби, журналист Манолис Глезосга Халқаро Ленин мукофотини тантанали вазиятда топшириш маросими ўтказилди.

СССР Ёзувчилар союзи правлениесининг биринчи секретари, СССР Олий Советининг депутати К. А. Федин Манолис Глезосга «Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» халқаро Ленин мукофоти лауреати дипломи ва медалини топшириб, совет халқи номидан мардона курашчини ва у орқали бутун грек халқини табриклади. Грек халқи, деди К. А. Федин, ўзининг фидокорона кураши билан замонамизнинг улуғ ишига — бутун дунёда тинчлик қарор топишига ёрдам бермоқда.

Шундан кейин Тинчликни ҳимоя қилиш Совет комитетининг раиси Н. С. Тихонов, Москва-Сортировочная депосининг машинисти В. И. Станилевич, уруш ветеранлари Совет комитети » президиумининг аъзоси, Совет Иттифоқи Қаҳрамони Н. В. Троян, «СССР-Греция» жамияти кенгашининг раиси академик Б. А. Рибаков, ёзувчи Б. Н. Полевой нутқ сўзлаб, Манолис Глезосни қутладилар.

Ҳамма томонидан самимий кутиб олинган Манолис Глезос нутқ сўзлади.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ОБЛАСТЬ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИДА

Ўзбекистон КП Тошкент қишлоқ область комитети ва область ижроия комитети ем-хашак базасини мустаҳкамлаш жамоат чорвачилигини бундан буён янада ривожлантиришнинг муҳим шарти эканлигини ҳисобга олиб, август ойини чорванинг эҳтиёжи учун етарли миқдорда ем-хашак тайёрлаш ойи деб эълон қилишга қарор қилдилар.

Ишлаб чиқариш бошқармалари партия комитетлари ва колхоз ҳамда совхозларнинг партия ташкилотларига дағал ем-хашак тайёрлаш ва ҳар бир чорвачилик фермаси бўйича силос бостириш юзасидан белгиланган планнинг муддатидан илгари бажарилиши ва ошириб бажарилиши юзасидан социалистик мусобақани авж олдириш топширилди.

Ем-хашак тайёрлаш ишлари суръатини кучайтираётган колхоз ва совхозларни рағбатлантириш мақсадида область партия комитети ва область ижроия комитетининг кўчма Қизил байроғи таъсис этилди, байроқ 1963 йилнинг 10 августидан бошлаб ҳар ўн кунликда энг яхши натижага эришган колхоз ва совхозларга берилади.

Қайси хўжаликка байроқ топшириш лозимлигини қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш ва етиштириш область бошқармаси область статистика бошқармасининг материалларига қараб тавсия этади.

Область статистика бошқармаси зиммасига колхоз ва совхозларда ем-хашак тайёрлаш ва силос бостиришнинг бориши ҳақидаги ахборотларни ўз вақтида етказиб бериб туриш топширилди.

Область газеталари саҳифасида Ҳурмат тахтаси таъсис этилди, унга дағал ем-хашак тайёрлаш ва силос бостириш планини бажарган хўжаликлар ёзиб борилади.

Шунингдек область газеталари зиммасига матбуот саҳифасида хўжаликларда, фермаларда ва илғор бригадаларда ем-хашак тайёрлашнинг ва силос бостиришнинг боришини кенг ёритиб бориш топширилди.

Область партия комитети ва область ижроия комитети қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш область бошқармаси, ишлаб чиқариш бошқармалари, «Узсельхозтехника»нинг область бирлашмасига силос бостириш ва ем-хашак тайёрлашда қатнашаётган ҳарбир агрегатнинг юқори унумли ишлаши устидан кундалик контроллик қилиб боришни топширди.

СЎНГГИ СОАТДА

Далалардан дараклар

СИЛОС ПЛАНИ БАЖАРИЛДИ

Кеча Калинин бошқармасидаги Свердлов номли колхоздан янги хушхабар олинди. Сабзавот сотиш йиллик планини муваффақиятли бажарган колхоз миришкорлари яна бир меҳнат ғалабасини қўлга киритдилар: силос тайёрлаш плани ҳам муваффақиятли бажарилди. Ҳозиргача ҳаммаси бўлиб 3300 тонна силос бостирилди.

Мамлакатга ҳар қачонгидан кўра кўп гўшт, сут ва бошқа чорвачилик маҳсулотлари етказиб беришга аҳд қилган пешқадамлар силос бостиришни ва шунингдек бошқа турдаги ем-хашак жамғаришни давом эттирмоқдалар.

И. ЗОКИРОВ

„МЕНДАН КЕТГУНЧА..."

Ташбақа қадам билан... **А. Ҳолиқов** чизган расм.

Колхознинг бош инженери Ким Тимофей билан ремонтдан чиқарилган, тайёр деб айтилган машиналарни кўздан кечириб юрардик. Шу пайт бир машинани кўриб ҳангуманг бўлиб қолдик. Унинг шпинделлари тескари ўрнатилган эди.

—Бу қанақаси бўлди? — ҳайрон бўлиб сўрадик.

Ким Тимофейнинг ҳам бу аҳволдан хабари йўқ экан шекилли қизариб қолди.

— Оббо азаматлар-ей, — деди у, — қош қўяман деб кўз чиқаришибди-ю. Ҳа майли, ҳеч қиси йўқ. Мана, кўрарсизлар, икки-уч кун ўтгач, ҳамма машинамиз тайёр бўлади.

Юқори Чирчиқдаги Свердлов номли колхозда пахта териш машиналарини мавсумга созлашга ана шундай беларволик билан муносабатда бўлмоқдалар. Мавжуд олтита пахта териш машинасидан эндигина 2 таси ремонтдан чиқарилди, улар ҳам мендан кетгунча қабилида ремонт қилинибди. Пахта ортиладиган тўрт прицепнинг ремонтига эса ҳали қўл урилмаган.

Вақт ўтиб бормоқда. Пахтазорларда пўлат агрегатларнинг ишга тушишига оз фурсат қолди. Ҳозирги ғанимат дамларда машиналар ремонт қилиб қўйилмаса нейин бир иш икки иш бўлиб, шошиб қолишга тўғри келади-ку. Нима дейсизлар, колхоз раҳбарлари?!

Л. РАҲИМБЕРДИЕВ.
А. НУРТОЕВ.

МЕҲНАТ АВЖИДА

Карл Маркс номли колхознинг ўртоқ Ж. Абдураҳмонов бошлиқ бригадасида ҳосилга-ҳосил қўшиш ойлиги уюшқоқлик билан давом эттирилмоқда. Колхозчилар ўсишдан орқада қолган, ҳосили кам бўлган карталардаги ғўзаларни алоҳида парвариш қилиб, қондириб суғормоқдалар. Бригадада колхозчиларга, шу жумладан сувчиларга яхши шарт-шароит яратиб берилган. Ана шунинг учун ҳам уларнинг иши баракали бўлаяпти. Бобонов, Раҳматуллаева, Нормуродова, Қобилова ўртоқлар каби илғор сувчилар кундалик нормаларини ошириб бажармоқдалар.

— Биз, — дейди бригада бошлиғи, — 106 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 23 центнердан ҳосил кўтаришга сўз берган эдик. Бутун куч ва имкониятларимизни ҳисоблаб чиқдик. Август ойида ғўзага яна қўшимча равишда бир марта ишлов бериш зарур, деган хулосага келдик. Биз бу ишни муваффақиятли амалга оширсак, ҳар гектар ердан олинадиган ҳосилни тўрт центнерга кўпайтиришимиз мумкин. Шундай қилиб биз гектаридан 27 центнердан ҳосил олишга бел боғладик. Буни сўзсиз бажарамиз. Ҳозир бригадамиз аъзолари эрта тонгдан то қош қорайгунгача самарали ишлаб, мўл ҳосил етиштирмоқдалар.

С. МУСТАФОЕВ
Оққўрғон ишлаб чиқариш бошқармаси.

ҲАР БОШ СИГИРГА ЎН ТОННАДАН СИЛОС

1-«Оҳангарон» совхозининг 1-бўлими маккажўхорикорлари «дала маликаси»нинг ўрим-йиғимига биринчилар қатори киришишди. Бу бўлимда 130 гектар майдонга маккажўхори экилган эди. Бўлим ишчилари шу майдоннинг ҳар гектаридан 1100 центнердан кўкпоя олишни планлаштиришган эди. Кўнгилдагидай ҳосил етиштирилди. Барча майдондаги жўхорипояларни сал кунда йиғиштириб олинди. Тракторчи Турғун Ҳайитбоев, комбайнчи Йўлдош Оролов ва Темир Йўлдошев сингари ишчан механизаторлар ўримдаги ҳамма ишни механизация ёрдами билан бажаришди. Бўлимда жами 3660 тонна силос бостирилди.

— Бу деган сўз, — дейди бўлим бошлиғи ўртоқ С. Матасимов, — ҳар бош соғин сигирга ўн тоннадан силос демакдир.

Совхознинг бошқа бўлимларида ҳам маккажўхори ўрим-йиғими қизғин давом этмоқда.

Т. ХУШНАЗАРОВ.

МАЖБУРИЯТ ОЛДИНГМИ, БАЖАР!

ЮТУҚЛАРИМИЗ ГАРОВИ

Пойтахтимизнинг кун сайин гўзаллашиб боришига 159-қурилиш трестининг қурилиш материаллари комбинати муносиб ҳисса қўшаяпти. Меҳнатсевар коллективимиз шаҳарнинг турли бурчакларида қад кўтараётган қурилиш объектлари учун темир-бетон плиталари, арматуралар, бетон қоришмаси каби сувдек зарур материалларни тайёрлаб бераяпти.

Ўтган етти ой мобайнида қурилиш материаллари тайёрлашда анча салмоқли ютуқларни қўлга киритдик. Фақатгина бетон қоришмасидан қурилишларга пландаги 39 минг 346 кубометр ўрнига 48 минг 385 кубометр миқдорида юборилди. Арматуралар тайёрлаш бўйича ҳам яхши кўрсаткичларга эришилмоқда. Шу давр ичида планга қўшимча ўнларча тонна арматура ишлаб чиқарилди. Йиғма темир-бетон плиталари тайёрлашда ҳам дуруст натижалар қўлга киритилди.

Коллективимизнинг бу зафарларида айниқса Р. Абдураҳмонова, М. Грушякова, С. Александрин, Р. Ҳамидуллина ўртоқлар сингари жонкуярларимизнинг ҳиссалари каттадир. Улар ҳар соҳада — ишда, юришда, туришда барчага ўрнак бўляптилар.

М. НОРХЎЖАЕВ,
комбинат слесари.

„МУЗЛАТИЛГАН“ ҚУРИЛИШ

Бундан роппа-роса уч йил муқаддам Тошкент шаҳрида экспериментал уйлар қуриладиган бўлиб қолди. 153-трест полигон ва турар-жойларни қуриш бўйича заказчи қилиб тайинланди. «Ташсельмаш» заводи «ФМ-1» маркали қолиплаш машинасининг қисмларини тайёрлаш ва монтаж қилиш ишларини ўз зиммасига олди. Заказчи ҳам, бош пудратчи ҳам барча ишларни 1961 йилнинг 1 майига қадар туғаллаш, собиқ республика қурилиш министрлиги шу пайтдан бошлаб экспериментал уйларни қуришга киришиш юзасидан мажбурият олишди.

Кўз очиб юмгунча белгиланган муддат ҳам етиб келди. Қурилишнинг битиши уёқда турсин, ҳатто бошланишидан ҳам дарак йўқ эди. Нима гап? Маълум бўлишича, бу пайтга келиб қолиплаш машинасини тайёрлашга эндигина киришилган, министрлик эса уй деталлари тайёрланадиган полигонни қуришга қўл ҳам урмаган экан.

1961 йилнинг июль ойида область партия комитети бюросида яхлит элементлардан экспериментал уйлар қурилишининг бориши ҳақидаги масала муҳокама қилинди. Бюро машина тайёрлаш ва полигондаги барча қурилиш-монтаж ишларини 1962 йилнинг 30 октябригача туғаллаш тўғрисида янги муддат белгилади. Бу муддат ҳам ўтиб кетди. Лекин аҳвол яна ўзгармади. Полигонда бошланган қурилишни ниҳоясига етказиш ҳақида на заказчи, на пудратчи қайғирмади. Ҳеч ким зиммасидаги масъулиятни ҳис этмади. Аксинча, қурилишга «бор отангга, бор онангга» қабилида муносабатда бўлишди.

Трест раҳбарлари иш ўрнига қуюқ ваъдалар беришди, кетма-кет янги мажбуриятлар олишди. Аммо сўзларининг устидан чиқишмади.

1961 йил бошида трест (собиқ бошлиғи ўртоқ Репин) 15 декабрга қадар яхлит элементлардан 32 квартирали уй қурамиз, деб тантанали мажбурият олди. Афсуски, мажбурият олинган куннинг эртасигаёқ полигондаги қурилиш-монтаж ишларини тақа-тақ тўхтатиб қўйилди.

Собиқ министрлик ўтган йилнинг январида «Узоргтехстрой» трестини қурилишнинг янги заказчиси қилиб тайинлади. Бу ташкилот ҳам рўй берган аҳволни яхшилаш юзасидан зиммасига юклатилган вазифани эплай олмади. Шу йилнинг март ойига келиб, заказчининг вазифаси «Средазоргтехстрой» қўлига ўтди. Аммо бу трестнинг раҳбарлари ҳам шошилинч иш кўриш ўрнига кузатувчи бўлиб қолдилар.

Қурилишимизнинг таржимаи ҳоли қисқача шулардан иборат. Кўрамизки, полигон қурилишининг эгалари кетма-кет алмашаверди-ю, ишга ҳеч ким жон куйдириб ёпишмади, аҳвол бояги-боягидай қолаверди.

«Средазоргтехсторй» (ўртоқ Басов) раҳбарлари қурилишни маблағ билан таъминлашда ҳам қатор камчиликларга йўл қўйишди. Жумладан, 1962 йилда объектга июль ойидагина пул берилди, бу йил учун эса ҳанузгача маблағ ажратиш ва пудратчи ташкилотлар билан тузилган шартнома расмийлаштирилгани йўқ. Шунингдек, объектни буғ ва электр билан таъминлаш, канализация ўтказиш сингари масалалар ҳал этилмай келаётир.

Ҳозир полигон қурилиши қай аҳволда? Бу саволга жавоб оламан деган киши Чилонзор массивига бориб, уни ўз кўзи билан кўрсин У ердаги тартибсизликларни кўриб юраги ачишади кишининг. Ҳамма иш чала қолган. Машинанинг тайёр узеллари полигонга келтирилганига бир ярим йилдан ошди. Лекин бу узелларни йиғиш ва машинани созлаб ишга тахт қилиш ҳеч кимнинг хаёлига келмайди. «Ташсельмаш» заводи шартнома расмийлаштирилмагани учун шу йилнинг март ойидан бери ишни мутлоқ тўхтатиб қўйди.

Экспериментал уй қуришга киришилгандан бери давлатнинг 259567 сўм 92 тийин пули сарфланди. Биргина қолиплаш машинасини монтаж қилишнинг ўзи 57 минг сўмга тушди. «Главташкентстрой» ҳам, «Ташсельмаш» заводи ҳам ишни тўхтатиб, кўпгина қимматли асбоб-ускуналарни қаровсиз қолдириб кетганлар. Оқибатда полигондан бетон қориш установкасининг электр двигатели, машинани бошқариш пульти релеси, дераза ва эшиклар қўли эгри кишилар томонидан ташиб кетилган. Дастлабки хомчўт ҳисобга қараганда 800 сўмлик асбоб-ускуна йўқолган.

Айрим ношуд раҳбарларнинг айби билан давлатнинг минг-минглаб сўмлик маблағи кўкка совурилди. Баҳорги жала пайтида қолиплаш машинасининг асосий ишчи қисмлари лойга беланди. Ҳозир бу қисмлар занглаб, ишдан чиқиб қолган. Энди бу машинани қайта тиклашга яна бир неча минг сўмлик маблағ керак.

Узоқ йили Чилонзор массивининг Волгоград кўчасида экспериментал уйнинг пойдевори ётқизилган эди. Полигон вақтида ишга тушмагани, яхлит блоклар тайёрланмагани сабабли бу жойда кейинчалик серияли уй қурилди. Шундай қилиб, давлатнинг яна 3 минг сўмлик маблағи чапак чалиб кетди. Айбдорлар жазосиз қолишди. Шундан сўнг «Средазоргтехстрой» Муқимий кўчасида экспериментал уй учун янги пойдевор қуришга киришди.

Таштрамнинг вагон-ремонт заводида не-не машаққатлар билан тайёрланган тележкалар шу кеча-кундузда чанг-тўзонга қоришиб, ишга яроқсиз бўлиб қолган. Қисқаси қуйидаги суратлар газетхонларга полигондаги ҳозирги аҳволни янада равшанроқ қилиб кўрсатса керак.

Ўзибўларчилик, масъулиятсизлик қандай оқибатларга олиб келганини аниқроқ тасаввур қилишингиз учун шундай фактни келтирамиз. Белгиланган муддатдан буён ўтган вақт ичида (агар полигон ишга туширилганида эди) тахминан 5—6 та экспериментал уй қурилган бўларди. Умумий ҳажми 5,5—6,5 минг квадрат метр келадиган бу уйларга 250 га яқин оила кўчиб кирарди.

Тошкент шаҳар партия-давлат контроли комитетининг комиссияси қурилишдаги аҳволни обдон синчиклаб текшириб, ана шундай нуқсонларни аниқлади. Комитетнинг яқинда бўлиб ўтган йиғилишида текшириш натижалари муҳокама қилинди.

Рўй-рост айтиш керакки, давлат маблағини «консервалаб» қўйишда иштирок этган раҳбарлар йиғилишда ўз фаолиятларидаги камчиликларни хас-пўшлаб ўтишга ҳаракат қилишди. Бўлмағур баҳоналар келтиришди. Мавжуд аҳволни яхшилашга қаратилган конкрет тадбирлар белгилаш ўрнига зиммаларидаги масъулиятни соқит қилишга уриниб, айбни бир-бирларига тўнкашдан нарига ўтишмади.

Комитет «Средазоргтехстрой» (ўртоқ Басов) ва 153-трест (Ҳамидов, Булкин ўртоқлар) экспериментал уйлар қуришга ғоят масъулиятсизлик билан муносабатда бўлганликларини таъкидлаб ўтди ва уларни қаттиқ огоҳлантирди. «Ташсельмаш» заводи бош инженери ўртоқ Мойсинович топшириқни эплай олмагани учун огоҳлантирилди.

«Госсредазстрой»нинг капитал қурилиш бошқармаси (бошлиғи ўртоқ Полевой) қурилишнинг титул рўйхатини расмийлаштиришда тартибсизликка йўл қўйганлиги кўрсатиб ўтилди. «Главташкентстрой» (ўртоқ Репин)га қурилишга эътиборни кучайтириш ва давлатга зиён етказган шахсларни аниқлаб, жавобгарликка тортиш вазифаси топширилди.

Тегишли ташкилотлар зиммасига шу йил 1 сентябргача полигонни ишга тушириб юбориш учун шошилинч чоралар кўриш вазифаси юкланди.

Т. МИРҲОДИЕВ.

Экспериментал уй қуриш полигони ҳозир қай аҳволдалигини аниқроқ тасаввур қилишингиз учун партия-давлат контроли комитети комиссияси томонидан олинган ушбу суратларни эълон қилмоқдамиз. 1. Қолиплаш машинасининг умумий кўриниши. «Ташсельмаш» заводи мутахассислари бошлаган ишни ниҳоясига етказмай машинани шу ҳолатда қолдириб кетганлар. 2. Лебедкалар ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Уларни монтаж қилиб, ишлаб чиқаришда фойдаланиш ҳеч кимнинг хаёлига келмайди. Ҳатто биттасининг электродвигатели ўғирлаб кетилган. 3. Вагонетка ва лебедкалар машинадан туширилганича 8 ойдан бери шу алпозда ётибди. Эътиборсизлик, масъулиятсизлик оқибатида бу қимматли механизмлар занглаб, ишдан чиққан. Лекин тегишли ташкилотлар раҳбарларининг юраги буларни кўриб лоақал жиз этмайди.

ЯНГИЛИК ҲОСИЯТИ

Корхона муваффақиятлари устида гап борганида аввало Р. Степанов бошлиқ ремонтчилар бригадаси тилга олинади. Планни ошириқ билан уддалаш бригада аъзоларининг одати бўлиб қолган. Ўтган етти ойлик топшириқни улар 138 процент қилиб бажаришди. Бригада аъзолари иккита «БР-4» ва битта «БР-5» маркали тоғ пармалаш агрегатларини планга қўшимча равишда сифатли ремонтдан чиқариб, Оҳангарон кон қидириш экспедицияга жўнатишди.

В. Иванченко бошчилигидаги двигатель ва моторларни ремонт қилиш бригадасининг иш кўрсаткичлари ҳам чакки эмас. Ремонтчилар ишда, юриш-туришда, ўқиш ва турмушда ҳам барчага ўрнак бўлганликлари учун корхонада биринчи бўлиб коммунистик меҳнат бригадаси деган шарафли номга сазовор бўлишди.

Корхона янгилик изловчилари техникани такомиллаштириш ва қўл меҳнатини енгиллатиш соҳасида катта иш қилишяпти. Ўтган қисқа муддат ичида улардан 35 та таклиф тушди, Жорий қилинган 20 таклифгина йил давомида корхонага 50 минг сўмлик фойда келтиради. Завод мастери В. А. Орлов энг актив рационализаторларнинг бири. Яқинда у жорий қилган янги кашфиёт барчани қойил қолдирди.

Илгарилари «БР-4» маркали пармалаш машинаси ўқининг тишлари мавжуд ўқнинг ўзидан чиқарилар эди. Бу анча қийинчилик туғдирарди. Чунки очилган тишлар тез-тез синиб турар, шу билан ўқ ҳам бемаҳал ишдан чиқар ва алмаштириб туришга мажбур бўлинарди. Бу конструкция корхонага жуда қимматга тушарди. В. А. Орлов алоҳида тиш ясаб, сўнгра уни ўққа ўрнатишни таклиф қилди. Натижа ёмон бўлмади. Бир йилда давлатнинг 20 минг сўм маблағи тежаб қолинаяпти.

Слесарлар бригадасининг бошлиғи ўртоқ Суровский токарлардан Б. Попов, И. Сердеченко, Л. Стўк ўртоқлар ҳам киритаётган янгиликлари билан Ер ости бойликларини сақлаш бош бошқармасига қарашли ремонт-механика заводи коллективи ўртасида зўр ҳурматга сазовор бўлишяпти. Ремонтчилар шу кунларда давлат планларини ой сайин ортиғи билан адо этишда сидқидилдан меҳнат қилишаяпти.

Т. ҲАКИМОВ.

КОРХОНАМИЗ МАШЪАЛЛАРИ

Завод дарвозасидан чиқаётган юзлаб автомашиналар ҳар куни шаҳар қурилишлари томон йўл олади. Пойтахтимизнинг турли бурчакларида иморатлар қураётган бинокорлар уларни интизор бўлиб кутишади. Ахир бу машиналарда қимматли бинокорлик материали ғишт ташилмоқда-да. Усиз бинокорларнинг иши юришмай қолади. Бунга яхши тушунган шаҳардаги 5-ғишт заводлари бошқармасининг 3-ғишт заводи коллективи мумкин қадар баракали ишлашга ҳаракат қилмоқда. Ғишт тайёрлашни кўпайтириш учун бир қанча тадбирлар амалга оширилди. Завод табиий газ билан ишлашга ўтди. Бу ишлаб чиқариш маданиятини яхшилашга олиб келди. Кочегарлар меҳнати енгиллашди, ҳар йили минглаб тонна тошкўмир ташиб келтиришга ҳожат қолмади. Зангори ёқилғи маҳсулот сифатини ҳам яхшиламоқда.

Завод коллективи рус, ўзбек, озарбайжон, қозоқ, қирғиз, татар каби турли миллат вакилларидан ташкил топган. Лекин улар бир оила аъзоларидек аҳил ишлашади, мақсадлари, интилишлари ҳам бир, ўзаро ғамхўр, дўст, биродардирлар. Шунинг учун ҳам ойлик планлар доимо ошиғи билан бажарилади. Бир ойда улар қўлидан 18 миллион донага яқин пишиқ ғишт чиқиб, қурилишларга жўнатилаяпти. Мастер И. Шералиев, Х. Шералиев, А. Тохсабоев, А. Солиев, И. Тўлаганов каби илғор ишчиларнинг ҳар бири смена нормасини бир ярим баравардан бажариб, коллектив шуҳратига шуҳрат қўшмоқда. Ғишт тахловчилардан коммунист Э. Нажимов, Х. Тоғоймуродов ўртоқлар — 30 йилдан бери иссиқ ҳумдон тафтида тер тўкишаяпти, бу кекса авлод вакиллари ёшларга намуна бўлишаяпти. Улар тарбиясини олган, тажрибаларини ўрганган А. Тайпенов, М. Бабашев ўртоқлар топшириқларни бир ярим бараварга етказиб бажармоқдалар.

М. АЗАМАТОВ,
5-ғишт заводлари бошқармасининг мотовозчиси.

ПЎЛАТ ЭРИТУВЧИЛАР

Кўп қаватли цех биноси салобат билан қад кўтариб турибди. Дарвозадан кириб, зинадан иккинчи қаватга чиқасиз. Мартен бўлимига ўтсангиз, бу ерда, албатта, кенг яғринли, ўрта бўйли, истараси иссиқ бир йигит бор. Уни заводда ҳамма танийди. Корхонада донг таратган моҳир пўлат эритувчи, комсомол аъзоси Николай Ефанов шу киши бўлади.

Николай заводда олти йилдан бери ишлайди. Илгари Магниткада пўлат эритувчилар курсида ўқиб, кейин шу ерга келган. Лекин у заводда яхши ишлаб кетолмади. Қийинчиликларга дуч келди.

— Олов қўрқоқларни ёмон кўради. Иродасизларга бўш келмайди, — деди тажрибали пўлат эритувчи Геннадий Кильдюшкин кунларнинг бирида уни ёнига чақириб. — Ҳеч қиси йўқ. Ўрганиб кетасан. Истасанг, менга шогирд туш!

Кекса пўлат эритувчининг бу ўгити Николайга қаттиқ таъсир қилди.

— Ўрганганим бўлсин.

Николай Ефанов устозининг ёрдамида чидам ва қатъиятлик билан мураккаб касбнинг сирларини эгаллайборди. Орадан бир йилча ҳам вақт ўтгани йўқ, у мустақил равишда пўлат эритадиган бўлиб қолди. Ана энди устоз билан шогирд мусобақалаша бошладилар.

Корхонага электр пўлат эритиш печи келтирилди. Янги агрегатни ўзлаштириш учун курс очилганида Николай биринчилар қатори ёзилди. Кўп ўтмай бу касбни ҳам ўрганиб олди. Эндиликда у электр печида ҳам, мартен печида ҳам бемалол ишлайолади.

Пўлат эритиш цехи корхонанинг энг оғир цехларидан бири бўлиб, кўпинча топшириқни уддалайолмас эди. Бу аҳволга чидаб бўлармиди? Николай ишлабчиқариш топшириқларини ойма-ой ошириб бажариш ва нуқул сифатли маҳсулот тайёрлаш шиорини ўртага ташлади. Уни бригада бошлиғи қилиб тайинладилар. Янги бригадир меҳнатда ўзини оқлади. Цех бўйича давлат плани бажарилганида унинг номини биринчилар қатори тилга олишди. Сурати Ҳурмат тахтасига қўйилди.

Шу-шу Николай Ефанов раҳбарлигидаги бригада пешқадамликни қўлдан бермай келади. Меҳнатда, турмушда барчага ўрнак. Бригадада пўлатдек мустаҳкам интизом ўрнатилган.

Яқиндагина пўлат эритувчилик ҳунарини эгаллашда қийналиб юрган Николайнинг ўзи бугун кўпгина шогирдларга устоз. Тезкор усулда пўлат эритиш йўлларини ўргатмоқда.

— Оддий ишчи эдим. Пўлат эритувчилик касбини, қудратли агрегатларни бошқариш йўлларини менга Николай ўргатди, — дейди Михаил Чернявский, — ўз тажрибаларини эринмай ўртоқлашди. Бунинг учун ундан умрбод миннатдорман.

Николайнинг характери ҳам пўлатдек мустаҳкам. Уни иш пайтида, юксак ҳароратли ўт билан олишаётганида кўрсангиз, ўзингиз тан бермай иложингиз йўқ. Биз уни шундай пайтларнинг бирида учратдик.

Николай чаққон ҳаракат қилар, худди командирлардек, бригада аъзоларига кетма-кет топшириқлар берарди.

— Миша, — мартен печи гувур-гувуридан унинг овози аранг эшитиларди. — Марган камлик қилади. Яна озроқ қўшинглар. Мен хабар олайчи, эритмани қабул қилишга тайёр туришганмикин?

Николай тезда аҳволни билиш учун қуюв пролетига ўтиб кетди. Бригада аъзоларидан Павел Дубов, Василий Доронкинлар навбатдаги ҳужумга тайёргарлик кўрабошладилар.

Орадан бироз вақт ўтди. Николай пўлат эритиш учун зарур бўлган ҳамма нарсани бирма-бир кўздан кечириб чиқди. Сўнгра ҳар галгидек командани яна қайтарди.

— Қани, бошладик!

Бригада аъзолари ўт билан курашга киришиб кетдилар. Юксак ҳароратдан пешоналаридан дурдек тер оқиб чиқабошлади.

Бригаданинг меҳнати зое кетмаяпти. Николай Ефанов раҳбарлигидаги пўлат эритувчилар ойлик планни муттасил ортиғи билан бажариб келишяпти. Ҳозирги вақтда улар етти йилликнинг олтинчи йили ҳисобига пўлат эритишмоқда.

Л. НАСИБУЛИН,
Тошкентдаги Октябрь революцияси номли тепловоз-вагон ремонт заводи.

20 МИНГ ТЕМИРЙЎЛЧИ ИЛҒОРЛАР ТАЖРИБАСИНИ ЭГАЛЛАДИ

Ўрта Осиё темир йўл бошқармаси илмий-техника жамияти аъзолари Вильнюсда бўлиб, ҳозир республика шаҳарлари атрофида қатнаётган дизель поездларни ремонт қилиш ва улардан фойдаланиш усулларини ўрганиб қайтдилар. Литвалик тепловозчилар тажрибаси ҳозир Тошкент депосида кенг қўлланилади.

Ўрта Осиё темирйўлчилари илмий-техника жамияти янги техникани ўзлаштириш ва уни ўз хўжалигида кенг жорий қилиш учун кўпгина ишлар қилаяпти. Ҳозиргача жамиятнинг 300 га яқин аъзоси мамлакатимиз пўлат магистралларида қўлланилаётган янгиликлар билан танишиш учун қардош республикаларга бориб келди.

Йил бошидан буён бу жамият ёқилғини тежаш, оғир юкли поездларни бошқариш, янги резервларни қидириб топиш, рационализаторлик ва ихтирочилик масалаларига доир 700 дан кўпроқ илмий-техника конференциялари ўтказди. Жамият ёрдами билан йигирма мингга яқин темирйўлчи курсларда, семинарларда ва илғорлар тажрибаси мактабларида ўз малакаларини оширдилар.

Смена тугади. Топшириқ бугун ҳам кўнгилдагидек адо этилди!

Бекободдаги В. И. Ленин номли металлургия заводи пўлат эритувчиси Ёқуб Орипов ҳам барча сменадошлари сингари бугунги иш якунидан ғоят мамнун. Фото мухбиримиз А. Абалян бу моҳир пўлат эритувчини ўша пайтда суратга олди.

МАСЛАҲАТЧИ ВА КЎМАКДОШЛАРИМИЗ

Ажойиб ишлаб чиқариш командирлари — мастерларимиз ҳақида гап борадиган ушбу мақолага шундай сарлавҳа қўйдик. Менингча ана шу лавозимдаги раҳбарларимиз ишининг моҳиятини тўла ифодалайди. Ҳақиқатан ҳам улар корхона маъмурияти ва партия ташкилотига ўзларининг қимматли маслаҳатлари билан яқиндан ёрдам беришяпти, коллектив олдида турган вазифаларнинг бажарилишига кўмаклашишяпти. Ахир ишлаб чиқариш кўрсаткичларининг тақдири кўп жиҳатдан уларнинг уқувига, маҳоратига, жонкуярлигига, ғайратига боғлиқ. Мастерларнинг кўпчилиги ана шундай фазилатларга эга кишилардир.

... Партия комитетининг навбатдаги йиғилиши бўлмоқда. Кун тартибида шнурлар ва симлар цехи нима учун ойдан-ойга планни бажармаяпти деган масала турарди. Цехнинг бундан кейин қолоқ бўлишига йўл қўйиш бутун корхонамиз коллективи иш натижаларини кескин пасайтириши мумкин эди. Бунинг ишини яхшилаш ҳақида жуда кўп маслаҳат ва таклифлар бўлди. Шу вақтгача ҳамма гапга қулоқ солиб ўтирган мастер Мария Михайлова сўз олди. У цехининг қолоқ сменаларини тажрибали кадрлар билан мустаҳкамлашни таклиф қилар экан ўзи ҳам янги жойга ўтиб ишлашга хоҳиш билдирди. Партия комитети жонкуяр мастернинг бу ташаббусини маъқуллади.

Мария Михайлова энг қолоқ сменаға моҳирона раҳбарлик қилабошлади. У смена ишчиларининг иноқ эмаслигини аниқлади ва ишни уни бартараф этишдан бошлади. Ҳар бир ишчи билан яккама-якка суҳбат ўтказди. Ишни яхшилаш учун нималар қилиш лозимлиги ҳақида улар билан маслаҳатлашди. Уларнинг фикр ва мулоҳазаларига қулоқ солди. Ҳар бир ишчининг қобилиятига қараб жой-жойига қўйди, ишга нисбатан масъулиятини оширди. Ўзи ҳам бошқалар қатори эртадан кечгача тер тўкиб меҳнат қилди. Ишни шундай ташкил этиш кўп ўтмай ўз меваларини берабошлади. Орадан 3 ой ўтар-ўтмас қолоқ смена илғорлар қаторига етиб олди. Эндиликда смена аъзоларининг портретлари корхона Ҳурмат тахтасидан муносиб ўрин олиб турибди.

... Резина бўлимида ишлар сусайиб кетди. Резинага эҳтиёж ниҳоятда кўп бўлишига қарамай, бўлим ҳатто планни ҳам бажармайдиган бўлиб қолди. Бунинг устига резина қориштирадиган агрегатларнинг биттаси ишдан чиқиб қолса бўладими. Уни тузатиш учун 3 кун вақт кетди. Цехлардаги кўпгина асбоб-ускуналар резина йўқлигидан ишламай қолди. Бу аҳволдан қутилиш учун нима қилиш керак? Партия комитети цехнинг ўзида йиғилиш ўтказди, барча мастерларни тўплаб улар билан маслаҳатлашди.

Коммунист мастер Жалил Розиқов оғир шланг кабеллари бўлимидан одамларни вақтинча резина бўлимига ўтказишни таклиф қилди. Бошқалар буни маъқул кўришди. Қолоқ бўлимга Тоир Ҳолиқов раҳбарлигидаги коммунистик меҳнат бригадаси аъзолари, старший мастер Раҳмон Нўъмонов, Жалил Розиқовлар келишди. Улар бир ҳафта давомида бўлим коллективига ёрдам бериб турдилар. Иш яхши юришиб кетди. Асбоб-ускуналарнинг бекор туриши натижасида кўрилган зарар тезда қопланди. Бўлимда топшириқдагига нисбатан анча кўп резина тайёрланабошланди. Шундай, коммунист мастер Жалил Розиқов шахсий намуна кўрсатиб резина бўлимидаги аҳволни яхшилашга ёрдам берди. Бу билан заводга катта фойда келтирди.

Жалил Розиқов қилган бундай хайрли ишларнинг санаб саноғига етолмайсан. Қаерда иш чатоқроқ бўлиб қолса, ўша ерда кўрасиз уни. У корхонамизнинг энг тажрибали мастерларидан. Бу даргоҳда Улуғ Ватан уруши йилларидан бери ишлайди. Корхона ишлаб чиқариш қуввати ошиб боргани сари моҳир мастернинг ҳам ташкилотчилик қобилияти такомиллашиб бормоқда. Ишбилармонд Жалил ака жуда кўплаб ёшларга касб ўргатди, уларда танлаган ҳунарларига нисбатан меҳр-муҳаббат уйғотди. Унинг иш жараёнларини механизациялаш, оғир операцияларни енгиллаштиришга қаратилган жуда кўп таклифлари амалга оширилган.

... Мария Алексеевна меҳнат қучоғига отилганида эндигина 14 баҳорни кўрган жажжи қизча эди. У мис эритиш заводида ишлади. Орадан тўрт йил ўтгач бир йўла 24 операцияни бошқарадиган бўлди. Бу операцияларнинг ҳаммаси бир-биридан мураккаб эди. Зийрак ва моҳир ишчи Мария ҳеч қоқилмади. Унинг ташаббуси бошқа ишчи хотин-қизлар томонидан қўллаб - қувватланди. Уларнинг кўпчилиги ўз ҳамкасблари сингари бир йўла 24 операцияни бошқарадиган бўлиб қолишди. Ана шу яхши ташаббуси учун 18 яшарлик Мария Алексеевна Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотланди. Бу воқеага 32 йил бўлди. Йиллар ҳам кетма-кет ўтаберди. Улуғ Ватан уруши бошлангач заводни Тошкентга кўчириб келишди. Мария Алексеевна ҳам бирга келди. Донгдор мастер Тошкент кабель заводида 20 йилдан ортиқ вақтдан буён меҳнат қилиб келяпти.

Заводимизда бундай мастерлар жуда кўп. Ишлаб чиқаришнинг Шавкат Мелзеддинов, Носир Собиржонов, Нина Сулисаревалар сингари қуйи командирларини заводда ким танимайди дейсиз? Улар раҳбарлик қилаётган сменалар доим олдинги сафда бормоқда. Коллектив ютуқларига муносиб ҳисса қўшмоқда.

Корхонамиз қуввати йил сайин ошиб бормоқда. Янги, замонавий ва мураккаб асбоб-ускуналар кўплаб ишга туширилмоқда. Бу ўз навбатида мастерлар олдига янги вазифаларни қўндаланг қилиб қўймоқда. Бунинг учун ўз билим доираларини тинмай кенгайтириб боришяпти. Суннат Зуфаров, Носир Собиржонов, Николай Зажигин ва бошқалар ўрта техника маълумотига эга, Хаиров, Беляев, Богатов, Степанова ўртоқлар сингари ўнлаб қуйи ишлаб чиқариш командирлари техникумни тугатиш олдида туришибди. Ўнлаб кишилар корхонада ташкил этилган турли техника курсларида ўқишмоқда.

Мастерларимиз билан ишлашни яхшилашга алоҳида эътибор бермоқдамиз. Уларнинг ишлаб чиқаришдаги мавқеи оширилмоқда. Ҳар ойда икки марта «Мастерлар куни» ўтказилиб турилади. Бу кунларда пешқадам мастерларимиз ўз иш тажрибалари ҳақида сўзлаб беришади. Корхона бош инженери Костигов, бош технолог Головин, план бўлимининг бошлиғи Меркулов, нормалаш бўлимининг бошлиғи Лукахин ва бошқа раҳбар ходимлар турли темаларда суҳбатлар ўтказишади. Улар мастерларнинг меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашдаги роллари, меҳнат асосида тарбиялашнинг характери ва хусусиятлари, кишилар онгидаги ўтмиш қолдиқларини бартараф этиш, ишни пухта ташкил этиш йўллари ҳақида маслаҳатлар беришади.

Мастерларимиз ўзлари раҳбарлик қилаётган смена коллективларининг маданий дам олишларини ташкил этмоқдалар, бўш вақтларини кўнгилли ўтиши учун барча чораларни кўрмоқдалар.

Қисқача қилиб айтганда, мастерларимиз ишидан коллектив ниҳоятда хурсанд.

М. СЕЛИВЕРСТОВА,
Тошкент кабель заводи партия комитетининг секретари.

Саноат САҲИФАСИ

„МАЛИКА“НИНГ СЕРДОН НАВИ

Ҳар бир кишининг меҳр қўйган касби бўлади. «Дала малика»сига эътибор кучайиб, унинг халқ хўжалигида тутган ўрни салмоқлашгандан кейин унга меҳр қўйганлар кўпайди. Бу ишга деҳқон ҳам, эндигина мактаб партасидан чиққан йигит-қизлар ҳам, қариялар ҳам меҳр қўйишди. Ҳатто қишлоқ хўжалиги билан шуғулланадиган илмий ходимлар орасида «малика»нинг янги навларини яратиш, борлагидан янада юқори ҳосил кўтариш йўлларини изловчилар ҳам кўпайди.

Бектемирдан сал ўтганда, пештоқига «Тажриба станцияси» сўзлари ёзилган, йўл ёқасидаги катта дарвозага кўзингиз тушади. Шу дарвозадан кирган киши баланд-баланд дарахтлар соя ташлаб турган асфальт йўл бўйлаб борса, мисоли бир ўрмонзорга дуч келади. Бу «дала малика»сидан ҳосил топган «ўрмон». Лекин унинг орасига кириш қийин, бақувват пояда осиб сўталар, ямяшил канотлар йўлингизни тўсади. Беш ярим метрлик ўлчовлар ҳам поялар орасида пасайиб қолибди.

Пайкалнинг нариги тарафида ўрим кетяпти. Маккажўхоризор қалинлигидан комбайнни кўриш қийин. Бундай ҳосилни машҳур маккажўхорикор Люба Ли даласида ҳам кўрганимизни гапирдик. Ҳамроҳимиз — суғориладиган ерларда дон етиштириш техника бўлимининг директори Хайри опа Ўрмонова:

— Бизнинг илмий ходимимиз ўрток Мильтиадес Монолес Салтас уч йилдан буён маккажўхоридан юқори ҳосил олиш ва унинг янги навини яратиш устида илмий иш олиб боради. Мана шу жўхоризор унинг ерлари. Уч йилдан буён сурункасига юқори ҳосил олиняпти. Маккажўхори дони етиштириш бўйича Любадан ўзиб кетди. Люба ҳар гектар ҳисобига 60 центнерга етказиб дон олаётган бўлса, Салтас ўртача 94.09 центнердан дон оляпти. — деди.

— Силос-чи? — сўрадик.

Ўзи етиштирган жўхорипояларига ҳавас билан қараб турган Салтас суҳбатга қўшилди:

— Ҳосилимиз кўп яхши. Поя ҳам бақувват, сўта ҳам, бўйини кўриб турибсиз, баланд. Гектаридан 1000—1100 га етказиб кўкпоя оляпмиз. Мажбуриятимиздан оширяпмиз.

Хайри опа унинг гапини бўлди:

— Гапингиз тўғри, дондан шунчалик юқори ҳосил олиш мумкин экан, кўкпоясидан ҳам гектаридан 1500-1800 центнердан ҳосил олиш мумкин, шуниси борки, биз юқори ҳосил етиштириш билан бирга, бошқа донлар қатори маккажўхорининг ҳам янги-янги навларини яратишимиз керак.

Дарҳақиқат илмий ходим Салтас олиб бораётган тажриба билан чуқурроқ танишсангиз, бу ерда республикамизда маккажўхорикорликни ривожлантиришга боғлиқ бўлган жуда катта ишлар қилинаётганлигининг шоҳиди бўласиз.

Мана, улардан энг муҳими, шу бўлимда ихтиро қилинган, «малика»нинг «УзРОС-2» нави. Бу хилдаги уруғ ерга экилганда у бошқа маккажўхориларга нисбатан 10 кун аввал етилади. Ҳосилдорлиги ҳам чакки эмас. Бу навнинг яна шу хусусияти ҳам борки, бир марта ўриб олинган майдонга иккинчи бор уруғ экилганда у кеч кузгача етилиб беради. Бу навни шу йилданоқ экиш учун хўжаликларга тавсия этилди.

Областимиздаги кўпгина хўжаликларда жўхори уруғи ҳақида жуда кўп тортишувлар бўлади. Чунки уруғлик биринчи-иккинчи йили дуруст ҳосил беради-ю, учинчи йили экилганда ҳосилини камайтириб юборади. Шунинг учун ҳам жўхори уруғлигининг янги навларини топишнинг аҳамияти катта, албатта. Бу мавсумда ўрток Салтас ўзига биркитилган 50 гектарга яқин майдонга тажриба учун жўхорининг «ВИР-156», «Днепровский - 200» ва «УзРОС-2» навларидан экди. «ВИР-156» нав дон учун яхши бўлса, «Днепровский-200» силосга боп, «УзРОС-сариқ» нави эса дондорлиги билан машҳур. Бу хулосалар илмий жиҳатдан аниқланиб, хўжаликларга тавсия этилади.

Маккажўхоридан юқори ҳосил олишнинг ҳам йўлларини илмий жиҳатдан асослаш керак. Ўрток Салтас олиб бораётган илмий ишнинг темаси ҳам «турли ер шароитида маккажўхоридан юқори ҳосил олиш» ҳақида-да.

У ўтган йили гектаридан 94.09 центнер жўхори дони олди, 935 центнердан кўкпоя етиштирди. «Днепровский-200» уруғи экилган майдондан эса 1200 центнердан кўкпоя олинди. Бу йил Салтас юқори ҳосил олишнинг яна бошқа хил йўлларини қидирди. Жумладан, бу йил эрта баҳордан жўхори уруғи экилиши олдидан ерга симозин-гербицидни пуркалди. Бу препарат пуркалган майдонда бегона ўт чиқмайди. Жўхори пояси тез ривожланади, ернинг ҳосилдорлиги ошади. Кўриниб турибдики бегона ўт чиқмагач, қўл кучи ҳам сарф бўлмайди, жўхорининг таннархи ҳам камаяди. Демак ҳар гектарига бир килограмм симозин сарфланса, унинг нафи жуда катта бўлар экан. Бундан ташқари жўхорини экишда ҳам гап борда! Масалан, ернинг шароитига қараб икки хил муддатда экиш мумкин. Тахминан 65-70 кунда етиладиган «УзРОС-2» навли уруғни кечки, яъни бир марта ҳосили ўриб олинган майдонга экиш мумкин. Дон учун экиладиган «ВИР-156» навини эса эрта баҳорда экиб августда йиғиб олинади. Бу тадбирларнинг барини илмий ходим Салтас уч йиллик тажрибасида синаб кўрди. Илмий хулосалар тўплади. Унинг бу қимматли иши «дала малика»сининг янада гуркираб яшнаши, йилдан-йилга ҳосилга-ҳосил қўшишига ёрдам беради, областимиз хўжаликлари учун эса «дала малика»сининг янги навларини экишга имконият яратади.

Ф. УСМОНОВА

ВУЖУДИНГ ГАВҲАР

Ўзинг «дала маликаси»,
Вужудинг гавҳар.
Либосингдир яшил баҳмал,
Кокилларинг зар.

Сени севиб, шайдо бўлиб,
Ардоқлаб эллар,
Тўкинликнинг қайнаб турган
Булоғи дерлар.

Пишар деҳқон тандирида
Тансиқ зоғаранг.
Фермадаги мудир акам
Доим садағанг.

Кўк силосинг гавмишимга,
Қўйимга ёқар.
Сендан юртга қут-барака
Дарёси оқар.

Сен деб мафтун Розахонлар
Кечаю-кундуз,
Любахонлар кўксида сен
Чақнатдинг юлдуз.

Ўзинг «дала маликаси»,
Вужудинг гавҳар.
Либосингдир яшил баҳмал
Кокилларинг зар.

М. ҚЎШОҚОВ.

СОВЕТ ҚУРИЛИШИ

НОАҲИЛЛАР

Ўртоқлар ўзаро бўлмаса иноқ
Уларнинг ишлари унмайди мутлоқ...
(Крилов).

Идорада ҳеч зоғ йўқ. Иш билан келганлар турна қатори тизилишиб ўтиришибди. Бир вақт раис муовуни ўрток Болтаев аллақаердан ҳовлиқиб кириб келди. У дабдурустдан: «Четроққа чиқиб гаплашайлик» деб қолди.

— Нега? — сўрадик ундан ажабланиб.

— Келиб қолса бўлмайди.

— Ким?

— Раис, — деди у ўрнидан туриб.

Болтаевнинг қўлида гўё сирли «материал» бор-ку, уни идорада ошкора айтиб беришга ботинолмай, ҳолироқ ерни мўлжалларди. Очиғини айтсам бу сирга биз ҳам қизиқиб қолдик. Лекин нима учундир суҳбатда биз боғдан келсак, у тоғдан келарди, саволга чап беришга уринарди.

Маълум бўлишича Болтаевни ҳовлиқтириб қўйган сирли «материал» қишлоқ Советининг раиси М. Соатова ҳақида экан. Нима эмиш? Ўрток Соатова «Москва» колхозининг аъзолари — А. Ашуров, Қ. Ражабов, М. Сўфиев ва А. Ғойибов ўртоқларга сохта справка бериб қўйиб, уларнинг ҳўл мева билан чайқовчилик қилишларига имконият яратиб берибди.

Агар бу гап рост бўлса, бундан воқиф бўлган коммунист Болтаев нима учун касални ўз вақтида олдини олиш ўрнига газак олишини пойлаб юрибди. Хўш, нима учун жиноят йўлига кирган Соатовани бу йўлдан қайтармабди.

Шундан сўнг Болтаевнинг «кушанда»си билан бир-икки оғиз суҳбатлашишга тўғри келди. Қишлоқ Советининг раиси М. Соатова сиртдан қараганда ишбилармон аёлга ўхшайди. Лекин ишдаги аҳвол бунинг мутлақо акси бўлиб чиқди. Раис ҳали охори тўкилмаган семиз папкаларни олдимизга қалаб ташлади. Уларга ҳеч ким қиё боқмаган, бир парча қоғозга битилган доимий комиссияларнинг «планча»лари, сессия йиғилишлари ва совет мажлисларининг қарорлари тикиб ташланган. Аммо уларнинг бажарилиши устидан ҳеч қандай контроль йўқ. Бажарилаяптими, йўқми, раис опанинг ўзи ҳам билмайди.

Соатованинг айтишича 11 та доимий комиссиядан 3 таси яхши ишлаётган эмиш. Ана шу мақталган ободончилик бўйича доимий комиссиянинг раиси ўрток Х. Қулчабоев билан суҳбатлашдик.

— Қишлоқда ободончилик ишлари қалай?

— Кўчаларга шағал-пағал тўкиб турибмиз, кўкламда дарахт ҳам ўтқазган эдик-ку, лекин бепарволик қилиб қуритиб қўйдик-да...

Ана шу хом-хатала ва мужмал жавоблардан кейин қишлоқдаги ободончилик ишлари беш қўлдек аён бўлди-қолди.

Энди мақталган соғлиқни сақлаш доимий комиссиясининг ишини бир кўздан кечирайлик. Катта кўча ёқасидаги будкалар орқасида ахлатлар, ҳар хил чиқиндилар уюлиб ётибди. Қишлоқнинг қоқ марказида санитария ҳолати шу зайлда бўлса, четроқ жойларни тилга олиб ўтиришга ҳожат йўқ.

— Ўрток Мусаев кўкламда колхозлардаги ясли ва боғчаларни текшириб жуда катта иш қилди, — деди раис.

Эҳтимол шундайдир. Аммо текширишда қандай камчиликлар аниқланганлиги, уларни бартараф қилиш учун белгиланган тадбирлардан ном-нишон кўринмайди. Бу тўғрида Соатованинг ўзи ҳам ҳеч нарса билмайди.

Хуллас, доимий комиссиялар хўжакўрсинга тузилиб, қишлоқ Советига заррача ёрдам бераётгани йўқ. Меҳнаткашларнинг шикоят ва аризаларига муносабат ҳам ачинарли аҳволда. Хатлар ва уларни рўйхатга олишда тартиб йўқ. Тушган шикоятларни ҳал қилиш уёқда турсин, ҳатто қайси тортмада эканлигини ҳам билишмайди.

Қишлоқда сиёсий-тарбиявий ва маданий-оммавий ишлар ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Натижада хотин-қизларга бой-феодалларча муносабатда бўлаётган айрим шахслар ҳаддан ошмоқда. Бу муҳим масалага қишлоқнинг кўзга кўринган активлари, қишлоқ Советининг депутатлари панжа орасидан мўралашяпти, холос. Ҳамма ишни уюштирадиган Соатова эса яккахонлик, ўзбошимчалик билан иш тутади, хотин-қизлар совети билан яқиндан алоқа ўрнатилмаган. Сиёсий-тарбиявий ишлар кўнгилдагидек эмас. Масалан, ўқитувчи К. Восипов аъзайимхон отасининг таъсирига берилиб, уч боланинг онаси бўлган хотини Гулнорни бир йилдан бери хўрлаб келмоқда.

Бу ҳам майли-я, лекин қишлоқнинг қоқ ўртасида ишлаб ва яшаб турган этикдўз Отажоновни айтмайсизми! У хотини Мадалиевани уч боласи билан ҳайдаб, шу қишлоқлик Нури исмли аёлга уйланиб олди.

Аҳвол шу даражага етган экан, бу қишлоқ советида партия ташкилоти борми, бор бўлса нима билан шуғулланаяпти, деган савол туғилади.

Маълум бўлишича партия ташкилоти ва унинг секретари ўрток Г. Раҳимова аҳоли ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни кучайтириш ўрнига, мен сенга, сен менга тегма қабилида иш тутиб келмоқда. Ҳамма иллат ана шунда — иноқлик, ҳамжиҳатликнинг йўқлигида...

Янгийўл район ижроия комитети раҳбарлари Эски Тошкент қишлоқ Советининг иши билан яқиндан танишиб, амалий ёрдам беришлари керак.

М. ИБРОҲИМОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

ЯХШИ ТАШАББУС

174-мактаб клуби одамлар билан яна ҳам гавжум бўлиб кетди. Бу ерга Киров район партия, совет ва хўжалик ташкилотларининг раҳбарлари ҳам келишди. Улар аҳоли билан учрашиб, уларнинг талаб ва эҳтиёжларини ўрганиш, келгусида қилинадиган ишларнинг конкрет режаларини белгилаб олиш учун бу ерга келишган.

Аҳолининг маданий ва маиший эҳтиёжларини қондириш юзасидан олиб борилаётган ишлар ҳамда келгусидаги вазифалар ҳақида район ижроия комитети раисининг ўринбосари ўрток Қодиров йиғилиш қатнашчиларига сўзлаб берди.

Районнинг «Узбексельмаш» ҳамда 5-квартком территориясида аҳоли яшайдиган кўп қаватли уйнинг ўзидан фақат ўн учтаси қурилиб меҳнаткашларга тақдим этилган. Шу территорияда битта ўнбир йиллик мактаб, юз ўринли болалар боғчаси ҳам фойдаланишга топширилди. Қизилкўрғон, Северцев, Плеханов, Томская ва бошқа кўчаларда жами 5 минг 250 квадрат метр йўлга асфальт ётқизилди. Бир қанча савдо ва умумий овқатланиш тармоқлари қурилиб ишга туширилди. Докладчи шулар ҳақида конкрет фактлар келтирди.

Шундан кейин музокаралар бошланди. Музокараларда қарийб 20 киши сўзга чиқиб, районда қилинаётган ишлар ҳали аҳолининг талаби даражасида эмаслигини кўрсатишди. Ҳали кўп жойда аҳолига хизмат қиладиган медпункт, аптека, «химчистка» пункти, радио ва телевизор устахонаси, автобус қатнови йўқлигини айтиб, район раҳбарлари олдига талаблар қўйишди.

Райпишчеторг директори Эргашев, Куйбишев район ошхоналар трести директорининг ўринбосари Фролов ўртоқлар ҳам аҳоли талабини қондириш учун зарурий чоралар кўриш лозимлигини уқтириб ўтишди.

Йиғилишда «Ташпромторг», «Хлебторг», автопарк, район соғлиқни сақлаш бўлими раҳбарлари ҳам сўзга чиқишди. Улар ҳам аҳоли томонидан қўйилган талабларнинг тўғрилигини таъкидлашди.

Бу йиғилишдан аҳоли жуда мамнун бўлиб қайтди.

Киров район ижроия комитети бундай ташаббусни кўтариб жуда яхши иш қилди. Кўриниб турибдики, бундай йиғилишлар орқали меҳнаткаш аҳолининг талаб ва эҳтиёжини чуқур ўрганиш мумкин. Бу ташаббус бошқа районларда ҳам қўллаб-қувватланса ёмон бўлмас эди.

М. АБДУРАҲМОНОВ,
Киров район ижроия комитети ташкилий бўлимининг штатсиз ходими.

СОВХОЗЛАРНИ РЕНТАБЕЛЛИ ХЎЖАЛИКЛАРГА АЙЛАНТИРАЙЛИК

Ғайрат ва ташаббус билан ишланган ерда баракали ҳосил бўлади. Даромад кўпаяди. Буни «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхози мисолида ёрқин кўриш мумкин. Сўнгги йилларда совхозда фойда билан зарарнинг мағзини яхши чақиб оладиганлар кўпайиб кетди. Ҳар бир соҳага хўжалик кўзи билан қараладиган бўлинди. Ишчи кучидан, техникадан, ер ва сувдан фойдаланишда қатъий интизом ўрнатилди. Текинхўр ва ялқовларга, ваъдабоз, кўзбўямачи ва хиёнатчиларга қарши қаттиқ кураш бошланди. Бўлим ва бригадаларда, звено аъзолари ва механизаторлар ўртасида ишлаш тубдан яхшиланди. Пахтадан мўл ҳосил етиштириш юзасидан бошланган социалистик мусобақа вақти-вақти билан текшириб турилди. Экономист ва ҳисобчилар тийин ва сўмларни тежаб-тергаб сарфлашга, арзон маҳсулот етиштиришга ўз ҳиссаларини қўшдилар.

Буларнинг натижаси чакки бўлмади. Агар 1957 йили совхоз экинлардан кам ҳосил етиштириб, техникадан ёмон фойдаланиб 7 миллион сўм зарар кўрган бўлса, эндиликда бундай шармандали аҳволга бутунлай чек қўйилди. Коллектив қаддини ростлаб олди. Илғор, рентабеллик хўжаликлардан бирига айланди.

Совхоз ўтган йили пахтадан мўл ҳосил етиштириб, минг-минглаб сўм қўшимча равишда даромад қилди. Бу йил ҳам давлат маблағи, тежаб-тергалган ҳолда, ўз ўрнига сарфланаяпти. Хўжасизликка барҳам берилган. Шунинг учун ҳам ярим йилнинг ўзида 80 минг сўм иқтисод қилинди. Совхоз ишчилари техникадан кўпроқ фойдаланиш, айниқса пахтани машина билан териб олишга эътиборни кучайтириб экинлар етиштиришда камида бир миллион 300 минг сўм фойда олишга ҳаракат қилишяпти. Ҳалол ишлаган ишчи кўп ҳақ олаётир. Инженер, техникларнинг, агрономларнинг иш ҳақини гапирмай қўяқолайлик, оддий сувчиларнинг ойлик маошини олиб кўрайлик — 160 сўмдан ортиқ.

Тошкент қишлоқ область партия комитетида яқинда бўлиб ўтган совхоз директорлари, бош бухгалтерларининг йиғилишида «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозининг ибратли ишлари ўринли равишда мақталди. Рентабель ишламаётган совхозларнинг фаолиятлари ҳақли равишда танқид қилинди.

Партия ва ҳукумат совет хўжаликларини етарли миқдорда техника билан таъминлаган. Жуда кўп миқдорда минерал ўғитлар бериб турибди. Лекин шунга қарамай областдаги бир қатор совхозлар жуда ёмон ишламоқда. Чорвачилик маҳсулотлари етиштиришда, пахтадан мўл ҳосил олишда намуна бўлмаяпти. Бунга асосий сабаб шундаки, айрим совхозларнинг директорлари хўжаликка ишнинг кўзини билган ҳолда раҳбарлик қилишмаяпти. Шу сабабли совхозларда етиштирилаётган ҳосил колхозларникига қараганда анча миқдорда кам. Давлатдан кўп маблағ олиниб, кам маҳсулот етказиб бериляпти. Фойдадан зарар кўп.

1-«Далварзин» совхозида ўтган хўжалик йили кўнгилсиз якунланди. Экинлардан кам ҳосил етиштириб, давлатдан катта қарздор бўлиб қолди. 145 минг сўм зарар кўрди. Бундан совхоз раҳбарлари ўз вақтида тегишли хулоса чиқариб олишмади. Бу йилги аҳвол яна ҳам ёмон. Ўринсиз харажатлар кўпайиб кетди. Совхоз директори ўрток Й. Иброҳимов жуда сахий экан. Давлат ва халқ пулининг ўринсиз сарфлаб юборилишига йўл қўймоқда. Директор совхоз ғўзалари 3 марта ғумайдан тозаланди, деб рапорт берди. Амалда эса бирон гектар ердаги ғўзанинг ўти сифатли қилиб тозаланмади.

Совхоз дирекцияси ишни брак қилиш ўрнига қанчадан-қанча ортиқча пул тўлаган. Бу ерда жуда кўп техника фойдаланилмай, ҳаракатсиз ётибди. Табелчилар иши устидан қаттиқ назорат ўрнатилмаган. Улар қилинмаган ишлар учун ўзларининг оила аъзоларига, қариндош-уруғларига, ёр-биродарларига ортиқча иш ҳақи ёзаётирлар. Чорва моллари учун тайёрланаётган ем-хашак қўшни колхозларникига нисбатан уч баравар қимматга тушаётир.

Бундай тартибсизликни областнинг бошқа совхозларида ҳам учратиш мумкин. Ўтган йилнинг биринчи ярмида «Коммунизм» совхози 51 минг сўм зарар кўрган эди. Бу йилги ярим йилликда эса бу рақам яна ҳам ошиб кетди. 2-«Оҳангарон» совхозининг директори Қорахўжаевнинг масъулиятсизлиги орқасида совхознинг кўрган зарари ҳозирнинг ўзида ўтган йилнинг шу вақтига нисбатан беш бараварга кўпайиб кетди. «XXI партсъезд», «Чаноқ» совхозларининг раҳбарлари ҳам хўжаликларнинг рентабель ишлашлари учун чинакамига қайғурмаётирлар.

«Пискент» совхозининг директори ўрток Киселев ўз сўзида ўтган йилнинг аччиқ сабоқларидан тегишли хулоса чиқарган ҳолда иш ташкил қилганлигини айтди. Бу йил экинларнинг технологик карталари тузилган. Ҳар бир бригада ва бўлимда қилинган ишлар тез-тез анализ қилинаяпти. Сифатсиз культивация қилинган, меёрида суғорилмаган ерларга тўланган пул қайтариб олинмоқда. Бу ишда айбдор бўлган бригадир ва табелчиларга нисбатан қаттиқ маъмурий чора кўриляпти.

Харажатнинг кўпайиб кетмаслиги ва ишнинг аъло даражада бўлишини таъминлаш мақсадида бригаданинг аъзоларига карталар беркитилиб берилди. Бу эса ҳар бир картада мўл ҳосил етиштиришда катта роль ўйнамоқда. Минглаб сўм пул тежаб қолиняпти. Чорвачиликни хўжаликнинг сердаромад соҳаларидан бирига айлантириш юзасидан ҳам зарур чоралар кўриляпти.

«Кўкорол», «Бўка» совхозларининг директорлари Енгелдиев, Живодоров ўртоқлар ҳам ўз сўзларида совхозларни кўп фойда берадиган, зарар кўрмасдан ишлайдиган хўжаликларга айлантиришда нималарга эътибор бериш зарурлиги ҳақида гапирдилар.

«XXII партсъезд», I-«Оҳангарон» совхозларининг директорлари Алимов, Ғуломов ва бошқа ўртоқлар сабзавот совхозларига конкрет ёрдамни кучайтириш, турар-жой биноларининг аҳволини яхшилаш юзасидан бирмунча қимматли таклифларни айтдилар.

Кенгаш ишида Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг иккинчи секретари ўрток В. А. Карлов иштирок этди ва нутқ сўзлади.

Тошкент қишлоқ область партия комитетининг биринчи секретари ўрток М. Абдураззоқов кенгаш ишига якун ясади.

М. ҒОЗИЕВ.

ДАЛА ИШЛАРИ КУНДАЛИГИ

ПАХТАЗОРЛАР ЎТДАН ТОЗА БЎЛСИН

Баъзибир деҳқонлар «энди фурсат ўтди, йиғим-терим палласи яқинлашиб қолди, энди ўт ўлдириб юришнинг не ҳожати бор» дейишлари мумкин. Ишнинг кўзини билган, ёз бўйи қилган меҳнатимнинг бир қисми зое кетмасин деган, касбига меҳр қўйган деҳқон эса юқоридаги фикрга сира қўшилмайди.

Нега? Чунки шу кеча-кундузда бўйи ғўза бўйидан ошган бегона ўтлар илдизи билан йўқ қилиб ташланмаса у яқин ўртада пишиб етилган уруғларини ерга сочади. Демак, келаси йили шу далаларни бу йилгидан ҳам қалин ўт босади. Эндигина очилиб ҳосилини кўз-кўз қилабошлаганда аъло нав пахтани ифлос қилиб, сортини бузишини айтмайсизми, ҳаммадан ҳам «зангори кема»лар теримига ҳалақит беришини айтмайсизми?!

Бас шундай экан, ҳали ҳам ўтга қарши курашни деҳқончиликдаги энг муҳим вазифалардан бири, деб ҳисоблаш лозим.

Мана, Янгийўл бошқармасидаги илғор хўжаликларнинг иш тажрибаларини мисол қилиб кўрсатақолайлик. «Ленинизм», Ленин номли, «УзССР 30 йиллиги», «Қизил Октябрь» «Коммунизм» каби қатор колхозларда эркаклардан иборат зарбдор бригадалар тузилди. Шу зарбдор бригадаларнинг эллик, ҳатто етмиш кишидан иборат азаматлари баъзи ўт босган пайкалларда суғорилгандан кейин уч-тўрт кун ўтгач эгатма-эгат оралаб бегона ўтларни илдизи билан юлиб, пахтазорларни топ-тоза қилиб қўймоқдалар. Утдан тозаланган пайкаллар текшириб қабул қилиб олинмоқда. Бугун тозаланган пайкаларда уч-тўрт кундан кейин яна бегона ўтларнинг бош кўтариб чиқишига йўл қўйилмаяпти — яъни иш сифатли бажариляпти.

Бўка бошқармасидаги «Ленинизм», Урта Чирчиқдаги Калинин номли колхозларда, 2-«Оққўрғон» совхозида ҳам зарбдор бригадалар тузилган. Бу зарбдор бригадаларга колхоз ва совхоз раҳбарларининг ўзлари бошчилик қилмоқдалар. Утга қарши курашда ўзлари намуна кўрсатмоқдалар.

Афсуски, областимизнинг ҳамма колхоз ва совхозларида ҳам бегона ўтларга қарши кураш кўнгилдагидек ташкил этилмаган. Ҳалигача, ҳатто, машина теримига ажратилган пайкаллардаги ғўзаларни ҳам ҳосил душмани — бегона ўт қоплаб ётибди. Бунинг сабаби қаерда? Сабаб шундаки, ана шу колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари ўтга қарши курашувчи кишиларнинг ишларини назорат қилиб бормаганлар, пайкалларни текшириб қабул қилмаганлар. Натижада ўтни йўқотиш иши хўжакўрсингагина бажарилган, холос. Ахир ишда сифат бўлмаганидан кейин ўт қайта-қайта ўсаверади, колхозчиларга қайта- қайта ҳақ тўланаверади. Кўриниб турибдики, сифатсиз иш икки томонлама хўжаликка зарар келтиради.

Урта Чирчиқ, Бўка ишлаб чиқариш бошқармаларининг қатор колхозлари ва совхозларида худди ана шундай аҳволни — ўт босган пайкалларни, бепарво раҳбарларни учратиш мумкин.

Утга қарши кураш ҳали ҳам кун тартибининг асосида турибди. Ҳар бир колхоз ва совхозда Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармасидагидек зарбдор бригадалар тузиш, иложи борича қишлоқ аҳолисини ўтга қарши курашдек шарафли ишга сафарбар этиш керак. „Тозалик бор жойда ҳамма нарса тоза, дейдилар. Пахтазорларимиз бегона ўтлардан халос этилар экан, кўп ва аъло сифатли ҳосил олишга эришган бўламиз.

Эртага—Ҳиндистон мустақиллиги куни

Ҳиндистон Республикасининг пойтахти Деҳли шаҳри. Парламент биноси олдидаги майдон.
(ТАСС фотохроникаси).

ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИДА

Бундан 16 йил муқаддам, 1947 йилнинг 15 августида Ҳиндистон мустақил деб эълон қилинди. Инглиз мустамлакачиларининг икки аср давом этган ҳукмронлиги тугатилди. Қадимдан бой маданиятга эга бўлган Ҳиндистон ана шу даврдан бошлаб ўз миллий экономикасини барпо қилишга киришди.

Ҳинд халқи олдида мустамлакачилик қолдиқларини, очлик ва қашшоқликни йўқотиш, Ҳиндистонни илғор аграр ва саноат мамлакатига айлантириш вазифаси турарди. Ҳукумат мамлакатни ривожлантиришнинг беш йиллик планини ишлаб чиқди. Шу беш йилликда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ишлаб чиқариш 21 процент, жумладан ғалла тайёрлаш 23 процент, пахта етиштириш 44.8 процент, жут етиштириш 21 процент, шакар қамиш тайёрлаш 50 процент ўсди. Экин майдонлари кенгайтирилди. Суғориш ишлари кенг миқёсда олиб борилди.

Ҳозир мамлакатда 30 дан ортиқ йирик суғориш иншоотлари қурилмоқда. Уларни қуриш учун давлат биринчи беш йилликда 6610 миллион рупия сарфлаган бўлса, иккинчи беш йилликда шу мақсад учун 9130 миллион рупия ажратилди. Елгиз Бхакра-Нангал сув омбори қурилиши учун 1,6 миллиард рупия сарф қилинди.

Эндиликда Ҳиндистон халқи мамлакат экономикасини ривожлантиришнинг учинчи беш йиллик планини бажариш учун астойдил меҳнат қилмоқда. Бу планда кўрсатилишича, экономикани ривожлантириш учун 102 миллиард рупия миқдорида маблағ сарфланади.

Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар билан Ҳиндистон ўртасидаги дўстона муносабатлар тобора ривожланмоқда. СССР Ҳиндистонга яқиндан иқтисодий ёрдам кўрсатаётир. 1961 йилда қурилган Бхилаи металлургия заводи совет ва ҳинд халқлари ўртасидаги ҳамкорликнинг ёрқин тимсоли бўлди. Совет Иттифоқи Ҳиндистоннинг оғир саноати — машинасозлик, химия, нефть саноати учун зарур асбоб-ускуналар ва машиналар етказиб беряпти.

Панжобда совет мутахассисларининг ёрдами билан нефть корхоналари қурилмоқда. Йирик фармацевтика корхонаси ҳам бизнинг мададимиз туфайли барпо қилинди. Совет-ҳинд дўстлигининг яна бир далили илмий-техника ҳамкорлигидир. Ҳинд миллий кадрларини етиштириш соҳасида СССР катта ёрдам кўрсатмоқда. Ҳиндистондан келган ёшлар мамлакатимизнинг йирик саноат ва маданий шаҳарларида таълим олишяпти.

Ҳиндистон ҳам ўз навбатида СССРга, бутун қардош социалистик мамлакатларга чой, жут, ёғ, ипак, ип-газлама ва бошқа кўпгина товарлар етказиб бермоқда.

Совет халқлари билан қадимги маданиятнинг ворислари бўлган Ҳиндистон халқлари ўртасида дўстона маданий алоқалар ўрнатилган. Ҳар иккала мамлакат бирбирларига маданият ва фан арбоблари делегацияларини юбориб турибдилар. Ҳиндистонда Пушкин, Толстой, Чехов, Горький, Шолохов, Ойбек, Шароф Рашидовларнинг асарлари кенг тарқалган. СССРда эса Тагор, Прем Чанд, Хўжа Аҳмад Аббос, Кришан Чандр каби атоқли ҳинд ёзувчиларининг асарлари севиб ўқилмоқда.

Ҳиндистон республикаси ўз ташқи сиёсатида бетарафлик позициясини тутмоқда. У халқларнинг ядро қуролини батамом тақиқлаш, ер юзида тинчликни барқарор қилиш учун олиб бораётган курашига муҳим ҳисса қўшяпти. Куни кеча СССР, АҚШ ва Буюк Британия томонидан ядро қуроли синовларини қисман тўхтатиш тўғрисида имзоланган Шартномани Ҳиндистон ҳам қизғин қўллаб-қувватлаб, имзо чекди.

Совет кишилари ва шу жумладан республикамиз меҳнаткашлари Ҳиндистон мустақиллиги кунида унинг эрксевар халқига тараққиёт йўлида катта муваффақиятлар тилайдилар

С. ЙУЛДОШЕВ

БЕКА

Азиз НЕСИН,

Турк ёзувчиси

ҲИКОЯ

□ □ □

ФАВҚУЛОДДА аҳвол муносабати билан мен ишлаётган газета ҳокимият томонидан ёпиб қўйилди. Ўша куни соат ўн тўққизда редакцияда иш жуда қизғин эди. Мен у вақтда полиция ва суд хроникаси бўйича репортёр бўлиб ишлар эдим. Хавфсизлик бошқармасининг биринчи бўлимида матбуот масалалари билан шуғулланувчи Ҳасан эшикдан кириб келди. Қорачадан келган юзи жилмайиб турарди. Унинг бу тиржайиши газетачиларга бирор яхши хабар келтирмаганлигидан далолат берарди. Ҳасаннинг бу кулгусидан бирор ёмон хабар олиб келганлигини пайқаш мумкин эди. Одатда у, бирор журналист вафот этганлиги тўғрисида хабарни олиб келганда ҳам, кишини қувонтирадиган янгилик келтиргандай жилмаярди.

Унинг юзидаги жилмайишни кўрган редактор, менга шивирлади:

— Иш чатоқ! Бирор кулфат юз берганга ўхшайди.

Ҳасан ҳам «ажойиб» янгиликни айтиб қўяқолди:

— Газеталарингиз ёпилди, сизларга маълум қилиб қўяй.

Унинг «маълум қилиб қўяй» деган сўзлари худди «табриклайман» дегандай жаранглаб кетди.

— Нима учун? — сўради редактор.

— Фавқулодда аҳвол муносабати билан, ҳокимиятнинг буйруғи. У «фавқулодда аҳвол» деб гапираркан, шодлигидан оз бўлмаса кулиб юбораёзди.

Одатда бунга ўхшаш буйруқни олаётганда нима учун, нима сабабдан, қандай қилиб, нимага деган саволлар берилмасди.

— Ёзма буйруқ борми? — сўради редактор?

— Кечроқ бўлади, — деди полициячи.

Ҳасан жуда ҳаракатчан киши. Ҳатто телефонограммани машинкада ёзиб бўлгунларича тўхтаб туришга ҳам тоқати йўқ эди. Ҳамиша ҳаддан ташқари бесабрлик қилар, питирлагани-питирлаган, ёмон хабарни етказиш учун оёғини қўлига олиб югуриб кетарди.

Ҳозир ҳам вақт ёмон эмас. Ҳар ҳолда «Ёзма буйруқ қани?» деб сўраш мумкин.

Бундан ўн олти ой илгари бундай саволни бериб ҳам бўлмас. ёзма буйруқ ҳам юборилмас эди.

Ниҳоят, узоқдан мотоциклнинг тириллаган овози эшитилди. Ҳамма нарса равшан бўлди, ёмон хабар келтирилганлиги аён эди: ё нашриёт қулфланади, ё ёпилади, ёки шунга ўхшаш бир фалокат юз беради. Полициячи мотоциклда газетани ёпиш тўғрисидаги ёзма буйруқни олиб келипти.

Биз тишимизни тишимизга қўйиб, индамай турардик. Бир-биримизга бирор оғиз сўз айтаолганимиз йўқ. Тезгина тарқалишақолдик. Ҳаммамиз, йигирма олти ходим, ўша куни тунда ёпиб қўйишган редакцияни ташлаб кетдик. Орамиздагилардан еттитаси бундан ўн кун илгари ёпиб қўйилган бошқа газетадан ўтганлардан эди.

Ўша пайтда газета эгалари ишсиз қолган журналистларнинг шикоятларини эшитмас ва уларга пул тўламас эдилар. Касаба союзлари бўлса у пайтда ҳали ташкил этилмаганди. Яъни бизнинг на тайин бир ишимиз ва на пулимиз бор эди. Мен икки ой ичида уч газетада ишладим, уларнинг ҳаммаси ҳам ёпиб қўйилди. Кўчалар бўлса ишсиз қолган газетачилар билан лиқ тўла эди.

Ҳали ёпилмаган газеталарда эса штатлар тўлиб ётарди. Бўшаб қолиши мумкин бўлган ҳар бир ўринда ишлаш учун ўн талабгор тўғри келарди.

Икки ой ишсиз юриш жонимга тегди. Кунлардан бир куни журналистлар союзидаги ошналаримиздан бири менга:

— Бизнинг газетада корректорлик ўрин бор, мен сени тавсия қилдим. Эҳтимол қабул қилишар. Бировга ҳеч нарса демасдан тезлик билан боргин, — деб қолди.

Бу газета алоҳида эътиборга эга эди. Чунки эгаси ҳукмрон партия депутати. Шунинг учун газета ёпилиб, биз ишсиз қоламиз, дейишга ҳеч қандай асос йўқ.

Мен газетага ишга кирганимда, эгаси, депутат, Европа бўйлаб саёҳатда экан.

Ўша пайтлардаги газеталарнинг эгалари ўтакетган хасис эдилар. Уларнинг кўпчилиги ақлга сиғмайдиган қурумсоқлиги туфайли замон билан бирга қадам ташлай олмасди, бугун эса газета киоскаларидан газеталари қуриб кетгани каби номлари ҳам ўчиб кетди. Шундай бўлса-да, уларнинг ҳаммаси ҳам миллионерлигича қолди.

Бошлиғимиз арзимайдиган пулни иқтисод қиламан деб ҳар бир хонага алоҳида телефон ўрнатдириб бермади. Шундай катта газета редакциясининг атиги иккитагина телефони бор эди: биттаси унинг кабинетида, иккинчиси эса редактор хонасида. Мен ҳар куни тунда мана шу залда ишлардим, чунки бу ер ҳамиша тунда бўш бўларди. Тунда навбатчилик қилувчи секретарь бўлса қўшни хонада ўтирарди. Телефонда уни сўраб қолишса, девор қоқиб чақирардим.

Секретаримиз аёлларга нисбатан суюқ оёқроқ эди. У қарийб барча қаҳвахонадаги қизлар, суюқоёқлар, раққосалар, кино актрисалар билан яхши алоқада эди. Ҳар куни тунда ўн-ўнбеш аёл уни қидириб, телефон қоқарди. Мен деворни уриб, хабар қилардим. У бошқа бирор аёл билан ўтирганлиги сабабли телефонга келмасди ёки кечикиброқ чиқарди.

Иш топиб олганимдан хурсанд эдиму, тағин бу ердан ҳам ҳайдаб юборишмасин-да, деган хавфдаидим. Кўпдан бери ишсиз юрганим учун пулсизликдан қийналиб қолдим, шу сабабли ҳар қандай оғир ишни ҳам арзимас чақага бажаришга тайёр эдим. Ҳамма билан яхши муносабатда бўлишга ҳаракат қилардим. Ишдан ҳайдаб юборишмасин-да, деган ўйда қўлимдан нимаики ҳунар келса ишлатардим.

Мени ишга жойлаштириб қўйган ошнам:

— Сен хўжайиннинг хотинидан бўлак ҳеч кимдан қўрқма, — деди. — Агар сен ундан қанчалик четлашиб юрсанг, ҳеч ким сени газетадан ҳайдаб юбормайди.

— Хўжайиннинг хотини билан менинг нима ишим бор?

— Ундай дема... У хотин эмас, худонинг балоси... Тумшуғини ҳамма ерга суқиб юради.

Газета ходимлари хўжайиннинг хотини ҳақида фикр юритишдан қўрқишарди. Уни чексиз ҳокимият эгасига муносибдай кўриб, бека деб аташарди. Газетада бирор киши йўқки, ундан қўрқмасин. Ҳаммасини қўрқитиб олган эди-да. Мен иложи борича унга дуч келиб қолмасликка ҳаракат қилардим.

Газетада ишлаётганимга ҳам уч ой бўпти. Бир куни тунда, одатдаги каби корректура тузатардим. Бу бир атлетика тўғрисида ёзилган жуда қизиқ роман экан. Мен корректурани тез ўқиб бўлардим ва бу қизиқарли машғулотни давом эттириш учун келгуси кунни орзиқиб кутардим. Ана шундай ўқиб ўтирган кунларимдан бирида телефон жиринглаб қолди. Трубкани олиб қулоқ солсам, аёл кишининг овози. Секретарни сўраяпти.

Мен деворни бир неча бор дуқуллатдим-да, «Бир минут сабр қилинг, келяпти» деб жавоб қилдим ва трубкани телефонга илмасдан секретарь келиб у билан гаплашади деб стол устига қўйдим. Ўзим корректурага берилиб кетибман. Роман тугади. Фақат ўшандан кейингина трубканинг ҳамон стол устида ётганини сезиб қолдим. Секретарь ё хонасида йўқ, ёки бошқа жуда муҳим иш билан банд эди. Мен трубкани илиб қўйишим билан телефон яна жиринглаб қолди.

— Эшитаман.

— Менга қара, кимсан ўзинг?

Аёл менга телефон орқали шундай савол беряпти.

— Ўзинг кимсан? — дедим.

Телефон орқали гапираётган бу аёлни одатдагидек ҳар куни тунда секретаримизга телефон қиладиган қаҳвахона қизларидан бири бўлса керак, деб ўйлабман. У хўжайиннинг хотини экан!.. Мен ҳеч нарсага тушуна олмасдим... Аёл телефон орқали мана, нималар дерди:

— Сендан секретарни чақириб юбор деб сўраган эдим-ку?

— Сўровдинг... Мен девор уриб уни чақирдим.

— Хўп яхши, нима учун телефонга келмади?

— Биламанми!

— Сени қараб тур, бўлмаса ҳозир бораман-да, таъзирингни бераман!

Беъталим бир кўча аёли экан, нима ҳам қилиш мумкин уни!

— Бўкираверма, — дедим мен.

Аёл мени роса ҳақорат қилиб бўлганидан кейин, мен:

— Сен билан гаплашишга менинг тарбиям йўл бермаяпти, — дедим.

Ўшандан сўнг телефондан беибо сўзлар кетма-кет ёғилиб кетди-ку:

— Вой аҳмоғ-ей!.. Бундай таълимни қаерда олган эдинг? Бефаҳм!

— Секинроқ! Бетаълим...

— Эшшак!..

— Ўзинг эшаксан!..

— Ҳайвон!

— Ҳайвон деб сени айтади!

Бу тентакнинг менга ёпишиб қолганини қара-я! У мени ҳақорат қиляпти, мен бўлсам ҳаммасига ҳам «ўзинг» деб жавоб берavердим. Ниҳоят:

— Агар олдингга борсам, кўргилигингни кўрсатардим! — деди.

— Қани келиб кўр-чи, ким кимнинг таъзирини бериб қўйишини кўрсатиб қўярдим, — дедим.

— Тфу, аблаҳ!

— Ўзинг! Сенга нима бало бўлди, ақлингдан оздингми? Нимага менга шунча ёпишиб қолдинг!

— Ҳа, жуда жонимга тегиб кетдинг, ҳозир ҳушимдан кетадиганга ўхшайман! Сендан секретарни чақириб бергин деб сўрамовмидим? Ахир ўзинг ҳозир келяпти деб жавоб бермовмидинг?

У пулемётга ўхшаб тариллаб, бетиним сўкинарди. Мен бўлсам унинг барча саволига:

— Ўзинг, ўзинг, бу сен, бу сен! — деб жавоб қайтарардим.

— Қани менга дарров секретарни чақириб берчи!

— Камроқ егинда, унинг ортиқчасига хизматкор ёллагин. Бу ерда отангнинг хизматкори йўқ.

Деворни ғазабланиб урдим-да, секретарга:

— Телефонга келсангчи... Мен сенинг қабиҳ ишинг туфайли балога дучор бўляпман-ку. Бундай беодобларни қаердан топиб юрасан, — аёл ҳам эшитсин деб трубкага қараб қичқирардим.

Секретарь келиб телефон орқали гаплаша бошлади:

— Қулоғим сизда... Хоним буюраверсинлар... Нима? Ҳа, ҳа... бенималар деяпсиз! Узур... Сизнинг камина қулингиз... Кечиринг... Биз... Ҳа... корректор... ишга яқинда кирган эди хоним... Бош устига... Табиий... Албатта... Ҳурматларим бўлсин хоним...

Секретарнинг ранги бўзариб кетди-да, трубкани илиб қўйди.

— Менга қара, нима бало қилиб қўйдинг? — деди у.

— Нима қилибман?

— Сен бекани ҳақорат қилиб қўйибсан-ку.

Ақлимдан озаёздим.

— Ҳайдаб юборишса-я, энди, — деб пичирлардим.

— Хўжайин ҳозир Европада, — деди секретарь. — Қайтиб келгандан кейин сени албатта ишдан бўшатиб юборади.

— Агар мен унга ялиниб-ёлворсам-чи, кечирим сўраб бу англишмовчилик туфайли юз берди десам-чи...

— Билмайман. Чунки у хотинидан жуда қўрқади. Зир титрайди... Хотинининг гапига кирмаслиги мумкин эмас.

— Мени яна ишсизлик, умидсизлик, қийинчилик кутаётган экан-да.

Шу тўғрида ўйлаб, бошим қотиб турганда телефон жиринглаб қолди. Яна ўша аёл. Ўзимча шундай бўлса керак деб ўйладим. Қандай бўлмасин барибир мени ишдан ҳайдашади, қутилиб қолишнинг иложи йўқ...

— Яхшиси охиригача дадил туришга тўғри келади.

— Сенга нима керак? — деб мен биринчи бўлиб ҳамла қилабошладим.

Мен барибир унинг бақиришини билардим.

— Сиз яқинда мен билан гаплашдингиз. Ким билан гаплашаётганингизни билмаган бўлсангиз керак? Шундайми?

— Йўў-қ... Билмадим. Бека деб аталувчи қаҳр-ғазабли ялмағиз сиз эмасмисиз? Биз сиз билан яна нима тўғрисида гаплашишимиз керак?

Аёл йиғлайбошлади:

— Нима-а-а! Демак, билибмидинг...

Шу пайт мен трубкани илиб қўйдим. Энди ҳеч қандай умидим қолгани йўқ. Қандай бўлмасин мени ишдан ҳайдаб юборишади.

Хўжайин бу воқеадан сўнг тахминан бир ҳафтадан кейин саёҳатдан қайтиб келди. Мен қўрққанимдан қалтирардим. Саёҳатдан қайтган кунининг эртасига мени чақирди. Хижолатда унинг кабинетига кириб бордим. Ёлбориб илтимос қилиб кўрсам, эҳтимол, раҳм-шафқат қилар дердим умидворлик билан ўзимча.

Хўжайин қўпол нусхалардан бири эди. Унинг рўпарасида асабийлашган ҳолда қўлимни кўксимга қўйиб турардим.

— Марҳамат ўғлим, ўтир...

— Худо сизга ёр бўлсин! Ҳеч киси йўқ!

— Ўтир ўғлим, ўтир...

У кулиб турарди. Мен унинг қаршисидаги креслога ўтирақолдим.

— Сени табриклайман. Раҳмат... Мен бутун умр сендан қарздорман... Сен бекамизнинг ақлини киргизиб қўйибсан... Баракалло!.. Сен менинг ўн саккиз йиллик азоб-уқубатларимнинг ўчини олибсан. Яша!.. Ахир унинг бирор оғиз сўз айтиши учун ўрин қолмаптида... Мен уни шунчалар ҳақорат қилиб ташлаш мумкинлигини сира ўйламаган эканман. Тўғри иш қилибсан. Мен фақат бир нарсани, бошимдан ўтган кулфатларнигина биламан, холос. Пастга туш, тайинлаб қўйганман, сенга мукофот учун эллик лир беришади, олгин!..

Бухгалтериядан эллик лир пул олдим. Ўшандан бери мен телефон жиринглаб қолса, бас, дарҳол югураман. Эҳтимол, бека яна телефон қилиб қолган бўлса, унинг расвосини чиқариб сўкаман-да, яна эллик лир оламан. Бир куни кечқурун беканинг ўзи келиб қолди. Хонада фақат ёлғиз ўзим ўтирардим. У хонага кирди.

— Сиз корректормисиз? — дея сўради у.

— Ҳа.

— Мени телефон орқали ҳақорат қилган ҳам сизми?

Ўшандагина мен беканинг қанақа эканлигини тушуниб олдим. Телефонда гаплашган бир бошқа-ю, ўзи билан юзма-юз дуч келиб қолиш бир бошқа экан... Мен бошимни қуйи солиб, жим турардим.

— Сизни табрикламоқчиман, — деди у. — Мен сўзга бурро кишиларни жондан севаман. Сиз менга бунчалик кўп тикилаверманг: ошқозоним яраланган, шу сабабли асабийлашиб қолганман. Эримга айтиб қўйдим, икки юз лир мукофот берилсин деб, сиз уни олдингизми? Демак мени хўжайин эмас, балки унинг хотини мукофотлаган экан-да. Менга эллик лир бериб, қолганини ўзи ўзлаштириб олибди-да.

— Нимага индамай қолдинг... Бермадими дейман? Биламан, у бермаслиги мумкин! — деб бақирди-да, эрининг кабинети томон югуриб кетди. У ерда қўрқинчли қичқириқ бошланиб кетди-ю. Мени чақиришди. Хўжайин қўрққанидан:

— Ўғлим, сенга икки юз лир бермовмидим? — деди.

Бека бўлса гоҳ менга, гоҳ хўжайинга қараб қўярди. Унинг кўзларида учқун чақнаб турибди. Агар мен «йўқ бермади» десам эрини, агар «берди» десам мени савалайдиганга ўхшайди. Мен хўжайинга:

— Жанобим, мени мукофотлаган икки юз лирингизнинг дастлабки эллик лирини олдим. Қолганини ҳар ойда олиб тураман.

— Кўраяпсанми, азизим, менга ишонгинг келмайди...

Кейин у менга ўгирилди-да:

— Қани ўғлим, боргин-да, қолган пулларни ҳам олгин!.. — деди.

Русчадан **Т. УНАБОЕВ** таржимаси.

Редактор ўринбосари И. СУЛАИМОНОВ.

Мамлакатлар Одамлар Воқеалар

МОСКВА ШАРТНОМАСИ ҲАММА УЧУН ОЧИҚ

Атмосферада, космик фазода ва сув остида ядро қуроли синовларини тақиқлаш тўғрисидаги Шартномани бугун Лаоснинг СССРдаги элчиси Кампан Панья ва Исландиянинг СССРдаги элчиси Кристин Гудмундсон ўз ҳукуматлари номидан имзоладилар.

• • •

Атмосферада, космик фазода ва сув остида ядро қуроли синовларини тақиқлаш тўғрисидаги Шартномани имзолаш 12 августда Москвада давом этди.

Лаос, Исландия, Швеция ва Конго вакиллари Шартномани ўз ҳукуматлари номидан имзоладилар.

Давлатларнинг вакиллари қисқа нутқлар сўзлаб, ядро қуроли синовларини тақиқлаш тўғрисидаги Шартномани катта аҳамияти борлигини таъкидладилар.

Шартномани Москвада 12 августга қадар 37 мамлакатнинг вакили имзолади.

Бошқа давлатларнинг Шартномани имзолаши бундан кейинги кунларда ҳам давом этади. (ТАСС).

РЕАКЦИЯ ХИЗМАТИДА

РИМ, (ТАСС). Италия олий кассация суди Италияда бирдамлик забастовкалари ўтказилишини «қонунга хилоф» деб топди.

Суд Падуя шаҳри трамвайчилари билан (булар 1959 йилда бирдамлик забастовкаси ўтказган эдилар) маҳаллий коммунал транспорт компанияси ўртасидаги низони текшириб, бошқаларнинг манфаатларини ҳимоя қиладиган «забастовкалар қонунга хилоф» деб ҳисоблансин, деган қарорни чиқарди.

«Бу қарор, — деб ёзади «Унита» газетаси, конституцияга хилоф бўлиши билан бирга, меҳнаткашларнинг синфий бирлигига ҳам зарба беради». «Шу сабабли, деб ёзади яна «Унита» газетаси, — меҳнаткашларнинг умумий синфий душманга қарши жипслашиб кураш олиб бориш ҳуқуқини кўзлаб, бу қарорни қатъиян рад этмоқ керак».

ЯДРО СИНОВЛАРИНИ ДАВОМ ЭТТИРИШ ТАРАФДОРЛАРИГА ЖАВОБ

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). «Нью-Йорк геральд трибюн» газетасида Арт Бухвальднинг «Генерал де Голлга очиқ хат» сарлавҳали фельетони босилиб чиқди. Фельетон автори ядро синовларини тақиқлаш тўғрисидаги Шартномага қўшилишдан Франция ҳукуматининг бош тортганлигини масхара қилиб кулади.

«Азизим генерал де Голл, — деб ёзади Бухвальд, — Ядро синовларини тақиқлаш тўғрисидаги Шартномани имзоламасликка қарор қилганлигингиз билан сизни қутлайман. Баъзи доиралар, сиз лоақал бир марта ўз иттифоқчиларингиз билан бирга қадам ташлармикансиз деб хавотирда эди. Бироқ, сиз ўзингизнинг ўжарлигингиздан қайтмадингиз, ёки аниқроқ қилиб айтганда, бомбаларга содиқ бўлиб қолдингиз. Эндиликда жаҳонда ҳамма сизнинг синовларни давом эттиришга қарор қилганлигингизни эшитиб, беҳад қувонаётган бўлса керак.

Франциянинг бизга ўхшаш мухлислари оз эмас. Агар Франция ўзининг атом бомбасига эга бўлмаганида эди, бизлар жуда хафа бўлур эдик. Франциянинг атом бомбаси бўлмаса, у қандай қилиб буюк мамлакат бўла олади, деб ўзимизга савол берар эдик. Дуруст, Франциянинг буюк ёзувчилари, рассомлари, конструкторлари бор, ҳозир ҳам Франция маданиятнинг ва Ғарб цивилизациясининг энг илғор марказларидан бири, лекин, унинг тепасида атом бомбасининг портлаши гувуллаб турмаса, Франция арзимас давлат бўлиб қола беради-да».

Бухвальд де Голлга ёзган «хатининг» охирида бундай дейди: «Сизнинг проблемаларингизни тушунмаётган оналар жаҳонда жуда кўп эканлигини ўзингиз ҳам тасаввур қила олмайсиз. Шу оналар ҳамиша фақат бир нарсани ўйлайдилар: улар ўз болалари ичаётган сутнинг радий-активлиги ҳақида гапирганлари-гапирган. Улар бундан кўра муҳимроқ нарсани, яъни мамлакатингизнинг жаҳондаги мавқеини асло ўйламайдилар.

Лекин сиз хотиржам бўлаверинг. Мен сизни ҳимоя қилдим. Бироқ онанинг шунга ўхшаш шикоятини эшитишим билан мен унга бундай деб жавоб бераман: «Болаларим сут ичсин, деб қайғура берманглар. Яхши-яхши пирожниелар турганда болаларга сутнинг нима кераги бор».

ГЕРМАНИЯ ФЕДЕРАТИВ РЕСПУБЛИКАСИ ҲУКУМАТИ РАСМИЙ ВАКИЛИНИНГ АЙТГАНЛАРИ

БОНН, 12 август. (ТАСС). Ғарбий Германия ҳукуматининг расмий вакили бугун бу ерда ўтказилган матбуот конференциясида сўзлаб, ҳукумат ўзининг бугунги мажлисида Германия Федератив Республикасининг Москва битимига қўшилиши тўғрисида қарор қабул қилганлигини айтди. Унинг маълум қилишича, Германия Федератив Республикаси бу битимни АҚШ сенати Москва Шартномаси тўғрисида қарор қабул қилгандан сўнг имзолайди.

„ЙЎЛБАРС ОПЕРАЦИЯСИ“

КУРД ХАЛҚИГА ҚАРШИ ЯНА БИР ЖИНОЯТ

Курд халқининг ўз эркинлиги учун олиб бораётган кураши анчадан бери давом этмоқда. Бу курашда курд халқининг ажойиб фарзандлари Мустафо Барзоний, Курдистон демократик партиясининг бош секретари Иброҳим Аҳмад, генерал Талабони бир ярим миллион кишидан иборат курдлар қўзғолонига раҳбарлик қилишяпти.

Курдистон воқеаларидан империалистлар ўз мақсадлари учун фойдаланишга уринмоқдалар. Сўнгги хабарларга қараганда, Туркиянинг Измир шаҳрида СЕНТО блоки доимий комитетининг шошилинч равишда йиғилиши бўлган. Измир йиғилишида Туркия ва Эрон армиясидан курдларга қарши интервенция уюштиришда фойдаланиш плани муҳокама қилинган. Планга мувофиқ, Туркия қўшинлари Мосул шаҳри томонидан, Эрон қўшинлари эса Сулаймони шаҳри томонидан бостириб кириши мўлжалланган.

Бундан ташқари, АҚШнинг ҳарбий самолётлари бу агрессив ҳаракатда қатнашиши ҳисобга олинган. Транспорт самолётларининг пиёда аскарларни ҳамда қурол-яроғларни ташиб бериши ҳам планлаштирилди. Шунингдек, Англия ҳукумати Ўрта Шарқдаги ўз ҳарбий базаларидан босқинчиларнинг бемалол фойдаланиши учун розилик билдирган.

Интервентлар ўзларининг ёвуз ниятларини яшириш мақсадида Ироқ халқига қаратилган мурожаат ва баёнот текстини тайёрлаб қўйдилар. Измир шаҳрида курдларга қарши тузилган бу план «йўлбарс операцияси» номини олди.

Империалистларнинг Ироққа ёрдам бериш ниқоби остида Туркия ва Эрон ҳукуматларини курдларга қарши ундаётганлигининг сабаби нимада?

Бунинг сабаби аввало шундаки, курдларнинг кураши борган сари кучаймоқда. Ироқ армиясининг уруш давомида занфлашиб бориши кундан-кунга сезиляпти. Бу нарса империалистларни ташвишга солиб қўйди.

Иккинчидан, Ироққа ёрдам бериш ниқоби остида, бу мамлакатда империализм ҳукмронлигини кучайтириш ва уни СЕНТО блокига қўшиш каби асосий мақсад ётади. Шундай қилиб, Измир шаҳрида «йўлбарс операцияси» номи билан ишлаб чиқилган агрессив план курд халқига қарши қаратилган яна бир янги жиноятдир.

Лекин империалистларнинг бу плани сира амалга ошмаслиги турган гап. Чунки қаҳрамон курд халқи ўз озодлик курашини давом эттираверади. Бутун прогрессив инсоният улар тарафида.

А. ОМИЛОВ.

МОЗОРДАГИ БОЙЎҒЛИ

ЙЎҚОЛСИН ХУРОФОТ!

«Нима ҳам бўлсаки, дунёда ишламай роҳатда яшасам-да».

Ҳа, мачитнинг ҳалимини ялашга эринадиган Норматнинг нияти шунақа экан.

Кунларнинг бирида Нормат бирдан сувга тушган кесакдек жим бўлиб кетди. Эртаси Қўқоннинг «Томоша» қишлоғида «дангаса йўқолибди» деган овоза тарқалди. Шунда у Зоминдаги «Туркман» мозорида уя қурган Бувакон исмли эшоннинг қўлида таҳсил кўрарди, ибтидоий замонда яшаб ўтган дарвишларнинг дидиёсини ва миси чиққан диний оятларни ёдлаб ўтирарди. Шундай қилиб Нормат Сиддиқов бу жаҳолат даргоҳида бир-икки йил тарбия еб, доғулиликда устаси паранг бўлиб олади. У алдамчилик бобида мустақил ҳаёт кечиришга ақли етгач, йўл жабдуқларини ҳозирлашга киришади. Ҳар хил парча-пурча латталар йиғади. Улардан жулдур тўн тикиб, елкасига ташлайди. Пайт пойлаб юриб, эшоннинг туянинг калласидек пул топар чиғаноғини ўмариб, ёнига илади-да, тунда сафар қочди қилади.

Нормат шу зайлда дайдиб юриб, кўп мозорларни кезади. Найрангининг тахири чиқиши биланоқ, бошқа мозорга қараб қуён бўлади. Ниҳоят Оҳангарон район «Боқсуқ» қишлоғидаги мозорга келиб қўнади. Шу атрофдаги кишилар, «Мусофир қаерликсиз», деб сўрашса, у:

— Худонинг амри билан келдим, бир назар ташласам мурдага жон ато қилурман. Бу назарим. Нафасим бундан ҳам забардаст, — дейди.

— Ёпирай-ей! — ёқа ушлашади одамлар.

— Ҳа, шак келтирманглар, гуноҳкор бўлурсизлар, — дейди у кўзларини ола-кула қилиб.

— «Назаркарда» Нормат ҳар хил найрантлар ишлатиб, қишлоқдаги баъзибир содда кишилар орасида ишонч қозониб олади. Мозор ёнига уй қуриб, Рихси Дадабоева исмли қизга уйланиб, бола-чақалик ҳам бўлади. Энди Нормат каттароқ даромадлар келтириш йўлларини ўйлайди. Эшикма-эшик, қишлоқма-қишлоқ мурид овлайди. Қараса, бу ҳам очофат нафсини қондирмайдиган. Шу сабабли бир куни қишлоқдаги динга ишонувчи соддадилларни тўплаб:

— Менга ғойибдан воҳи келди. Облонинг амри билан қирқ кун чилла ўтиришим керак, — дейди у. Унинг сўзига лақ тушган содда кишилар Норматнинг қўлтиғига кириб, мозордаги бир кулбага элтиб қўйишади. Қирқ биринчи куни Нормат тонг саҳарда мозордан эмас, писиб ётган ўз уйидаги ҳужрадан чиқади-ю, қишлоқни бошига кўтаради.

— Ё облоҳу, ё карим, ҳақ дўст ё обло... Ҳа-ҳув, ҳа-ҳа-ҳув, — қўрқинчли тусга кириб жазаваси тутади, бир осмонга, бир ерга қараб, коптокдек сакраб, зикир тушади.

Шундай қилиб бир вақтлар Томоша қишлоғидаги Нормат дангаса Боқсуққа келиб авлиё бўлади-қолади. Уйи зиёратгоҳга айланади. Айрим содда кишилар фрибгарни «пир» деб қўл беришади. Ш. Ҳакимов, Т. Аҳмедов, Н. Бобоев каби беш-ўнта муридлар «авлиё»нинг хизматига лаббай деб туришади. Улар қишлоқда шундай гап тарқатишади: «Фарзанд талаб, мақсад талаб, қирқ йилги бемор борми, мозорга бораверсин» деб айюҳаннос солишади.

...Қаҳратон қишда асаб касали билан оғриган аёлни «авлиё»нинг ҳузурига олиб келишади.

— Тақсир, шу ожизага бир назар ташланг, — дейди таъзим билан ер ўпиб қариндошларидан бири.

Тақсири тушмагур беморни сой бўйига олиб тушишни буюради.

— Боғланглар! — дейди бир дарахтни кўрсатиб. Муридлардан бири аёлни боғлайди.

— Сув! — бўкиради Нормат. Сув келтиришади.

— Қуйинглар! — дейди осмонга сапчиб. Аёлнинг бошидан сув қуйиб, хипчин билан савалай бошлайди. Бемор азобдан инграйди, ўзидан кетади...

— Нима қилдингиз, тақсир?

— Жимм, бўлмаса!.. — афтини бужмайтиради, панжаларини очиб, уларга даф қилади, — худонинг қисматига шак келтирма, аблаҳ!

— Бўлмаса, қўйини...

— Ҳа-ҳа, ҳимм! — яна сапчийди...

Мунофиқ «авлиё» А. Кабиров исмли беморни ҳам шундай ифлос усулда «даволаб» унинг бевақт ўлишига сабабчи бўлган.

... Сабр-тоқати тугаган Рихси Дадабоева бир куни эрига тик қараб:

— Сизнинг мунофиқлигингизга бундан буён чидолмайман, бу инсофдан эмас! — дейди.

Сирнинг очилиб қолишидан ўтакаси ёрилган Нормат мурдор панжаларини кериб Рихсининг бўйнига ҳалқа қилади. «Ожизамни ажал елдек келди-ю, селдек олиб кетди. Оллонинг қисматига на чора!» — дейди у одамларга эртаси.

Сув лойқаб, ишнинг пачаваси чиқиб қолади-ю, нима қилиш керак? У узоқ ўйламади. Бу бўлмаса бошқа мозорда. «Авлиё»га икки дунё бир қадам эмасми, тунда бешта гўдакни етаклаб, жуфтакни ростлаб қолди. Терговчи А. Хатамов папка кўтариб мозорга келганда Нормат Оққўрғон район «Ленинобод» колхоз территориясидаги «Қозоқовул» мозорига келиб, иш бошлаган эди. Олдинлари қишлоқ аҳолиси мозорга жинни келибди деб юрди. Лекин собиқ колхоз раиси, қишлоқнинг кўзга кўринган баобрў кишиси Юнусов «жинни»га ихлосманд бўлгандан кейин.. Нормат бу ерда ҳам эски наъмасини ишлатади.

Шулардан бир шингилини эшитинг.

Шифо истаб, Н. исмли бемор аёл Норматнинг олдига келади. Шу пайт «авлиё»нинг нияти бузилади. Ноинсоф беморга ташланади. Аёл «дод» деб ўзини ташқарига отади.

— Нима гап? — сўрашади одамлар. Нормат жавоб ўрнига зикир тушади. «Ҳа-ҳув, ҳа-ҳа-ҳув...»

Кунлардан бирида яна бир бемор аёлни шу ифлос усулда «даволаш»га урингaнда, у Норматнинг патак соқолини юлиб қочади.

Мана сизга қиссамиздаги «авлиё»нинг каромати.

— Умрингизда ишлаганмисиз, — сўраймиз ундан.

— Ҳа, — дейди кўзининг пахтасини чиқариб. Кейин исқирт ҳамённи кавлаб, бир даста ҳужжатларни ирғитди.

— Мана, ҳужжатларим.

Қойил-э! Ярим асрдан ортиқ умрида на давлатга ва на халққа зарардан бошқа бир мирилик наф келтирмаган бу нопок шахснинг қўлида меҳнат дафтарчаси-я! Бунга нима дейсиз?! Минг афсуски, жамиятимиздаги бу қора доғга «оқ» деб ўртоқ Юнусов қўл қўйиб, ҳужжатларни муҳрлаб қўйибди.

Гапнинг қисқаси қилмиш-қидирмиш деганлари рост. Мана, ҳозир «авлиё»миз қора курсида ўтириб, ўзининг кўпйиллик жиркaнч иши ҳақида жавоб бераяпти. Лекин шунча уринса ҳам унинг «авлиё»лик каромати энди таъсир қилмаяпти.

Т. КАРИМОВ,
М. МАЛИКОВ.

— Қани, кўрсат зўрингни!...

А. Ҳолиқов чизган расм.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

14 АВГУСТДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.00 — **Моҳир қўллар** (мактаб ўқувчилари учун). 18.20 — **Телевизион янгиликлар.** 18.40 — **Олқишлаймиз сени, она-Ватан** (ёш шоирлар чиқиши). 19.00 — **Катта йўл** номли бадиий фильм, 20.40 — **Қишлоқ хўжалик ходимлари учун.**

21.00 — **Эртаси куни программаси.**

Рус тилида: 21.05 — **Телевизион янгиликлар,** 21.25 — **Инсон қадри,** 21.40 — **Халқаро масалалар,** 22.00 **Ота-оналар учун,** 22.10 — **Ўтган ёзда, Пўлат бешик, Кўприк** (қисқа метражли фильмлар).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — **Дин ҳақида** (Марказий телестудия фильми). 18.45 — **Тошкентликлар учун** (очерк). 19.00 — **Рангли металларни тежаш учун, Олтой олимлари ҳузурида** (ҳужжатли фильмлар), 20.00 — **Бразилия куйлари** (фильм-концерт).

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА (ёзги бино) — 14/VIII да **Алпомиш,** 15/VIII да **Ватан ишқи.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА (ёзги бино) — 14, 15/VIII да **Катта эстрада концертлари.** Касса кундуз соат 3 дан очилади.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА:

Рус мўъжизаси (1-серия) — «МИР» (кундуз ва кечқурун), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10 ва кеч 6 да).

Рус мўъжизаси (2-серия) — «ВАТАН», НАВОИЙ номли, «ИСКРА» (кеч соат 5 гача), «ВОСТОК» (катта залда), «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Рус мўъжизаси (1 ва 2-серия) — «ИСКРА» (кеч соат 5 дан).

Лўлиларнинг сўнгги чайласи — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Эртанги ташвиш — «ЎЗБЕКИСТОН» (эрталаб соат 10 да).

Очилган қўриқ — «ВОСТОК» (кичик залда кундуз ва кечқурун).

Ганг дарёси оққан мамлакатда (1 ва 2-серия) — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА:

(кеч соат 9 ва 10.45 минутда)

Рус мўъжизаси (1-серия) — ТЕЛЬМАН номли, «РАКЕТА».

Эртанги ташвиш — «ВАТАН», НАВОИЙ номли, «ФЕСТИВАЛЬ», КАФАНОВ номли.

Рим каникуллари — «УДАРНИК».

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентских промышленного и сельского областных комитетов КП Узбекистана, Ташкентского горкома КП Узбекистана, промышленного сельского областных и городского Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: редактор — 29004. Редактор ўринбосари — 26232. Масъул секретарь — 34808. Секретариат — 31936. Идеология бўлими — 25885. Саноат ишлаб чиқариши ва партия ишлари бўлими 33786. Қурилиш ва партия ишлари бўлими — 33786. Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши ва партия ишлари бўлими — 29040. Совет ишлари, маиший ва шаҳар хўжалиги бўлими — 33786. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлими — 28761. Ахборот ва спорт бўлими — 33786. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 34048. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 30249 дан 30258 гача.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси.

Р. 10873. Индекс 64695. Нашр. № 1657.